

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

14^E JAARGANG

WOENSDAG 1 MEI 1929

No. 696

INHOUD.

	Biz.
WERELD-SCHEEPSBOUW EN ALGEMEENE VRACHTVAART door <i>C. Vermey</i>	410
De Russische olie op de wereldmarkt II (Slot) door <i>Dr. Wilhelm Mautner</i>	411
Enkele opmerkingen omtrent de grondslagen van indexcijfers der kosten van het levensonderhoud door <i>Dr. R. Claeys</i> met naschrift door <i>J. Rensen</i>	413
De Indische middelen over Januari 1929.....	414
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het vraagstuk van den terugbetalingstermijn der Deutsche valorisatie-hypotheken door <i>Dr. Th. Metz</i>	415
AANTEKENINGEN:	
Een rapport van den Ned. R.-K. Middenstandsbond over het afbetalingsstelsel.....	416
De discontoverhooging van de Deutsche Rijksbank.....	417
De Ledenvergadering van de Vereeniging „Instituut voor Economische Geschriften”.....	418
Kosten van het levensonderhoud bij arbeidersgezinnen en gezinnen van meergegoeden te Amsterdam....	418
MAANDLIJFERS:	
Resumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”....	419
Overzicht van de Indische middelen.....	420
Posteries, Telegrafie en Telefonie.....	420
Rijkspostspaarbank.....	420
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	420—428
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. O. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Nasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. O. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*

Assistent-Redacteur: *H. M. H. A. van der Valk.*

Secretariaat: *Pieter de Noocheweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro rekening No. 6729.*

30 APRIL 1929.

Het aanbod van callgeld bleef aanvankelijk nog zeer groot. Donderdag werd daardoor voor 2½ pCt. afgedaan. Daarna kromp het aanbod snel in en gisteren werd van 4½ tot 6 pCt. betaald. Ook voor prolongatie was er aanvankelijk meer aanbod en Vrijdag werd 5½ pCt. genoteerd. Echter ook hier was daarna de invloed van de naderende ultimo te merken en gisteren werd zelfs 6½ à 6 pCt. genoteerd. Voor wissels bleef het aanbod van geld gering en kromp nog in na den uitslag van de inschrijving op het schatkistpapier. Gisteren werd voor 5½ à 57/16 pCt. verhandeld.

Bij de inschrijving op het schatkistpapier werd totaal ingeschreven voor f 48.288.000. Toegewezen werden f 13.020.000 drie-maandspromessen à f 986,06 of 57/16 pCt.; f 2.400.000 zes-maandspromessen à f 973,90 of 5¼ pCt. en f 24.134.000 biljetten à f 1.000,24 of bijna 5 pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een daling van f 7.7 miljoen te zien. Het bedrag der rechtstreeks bij De Bank ondergebrachte schatkistpromessen bleef onveranderd op f 30 miljoen. De beleeningen vertoonden, blijkbaar in verband met de maandwisseling, een stijging van f 29,7 miljoen. Het renteloos voorschot aan het Rijk blijkt met f 4,1 miljoen te zijn toegenomen. De goudvoorraad der Bank vertoont een vermeerdering van f 10 miljoen.

De zilvervoorraad bleef vrijwel op dezelfde hoogte. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen onder het actief klommen respectievelijk met f 10,8 miljoen en f 5,8 miljoen. De biljettencirculatie blijkt met f 43,6 miljoen te zijn toegenomen. De rekening-courant-saldi vertoonden een vermeerdering van f 8,2 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met nagenoeg f 11 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 52.

* * *

De wisselmarkt was flauw, de meeste koersen liepen ½ à 1 pCt. terug. Bijzonder flauw waren Marken. Na de verhooging van het Reichsbank disconto liep de koers even iets op; maar al spoedig bleek, dat door den slechten voortgang van de onderhandelingen in Parijs en de verschillende onrustbarende berichten, die daarover en over de politiek van de Reichsbank van zekere zijde in Duitschland werden verspreid, plotseling een diepgaand wantrouwen was ontstaan, zoodat weder een groote vlucht voor de Mark inzette. Vrijdag laat werd voor 58,65 gelaten. Nadat Zaterdag de Reichsbank te kennen gaf, dat aan iedere aanvraag om Dollars tegen haar verkoopkoers zou worden voldaan, trad weder een belangrijk herstel in, terwijl gisteren de kalmte weder vrijwel teruggekeerd was en op 58,95 werd genoteerd.

LONDEN, 29 APRIL 1929.

Tegen de verwachting in was geld ten slotte toch gemakkelijk gedurende de eerste dagen van de vorige week en toonde alleen gedurende Vrijdag en Zaterdag neiging om iets schaarscher te worden.

Disconto was eerst flauw tot 57/32, maar trok later weder aan tot 5½—3/16 pCt. onder den invloed van de verhooging van het disconto in Berlijn en verder omdat Vrijdag bleek, dat het animo voor de schatkistpromessen ditmaal tegenviel, zoodat deze tot even boven 5½ pCt. werden toegewezen.

Niettegenstaande de Deutsche koers hier Donderdag en Vrijdag zeer onregelmatig was en plotseling sterk opliep, werd de toestand hier kalm en bezadigd beoordeeld.

WERELD-SCHEEPSBOUW EN ALGEMEENE VRACHTVAART.

Blijkens de jongste door Lloyd's Register gepubliceerde kwartaalgegevens toont de wereldaanbouw van nieuwe schepen per einde Maart een vermeerdering van 105.230 bruto register tons in vergelijking met ulto. December jl. Van de verschillende landen toont Groot-Brittannië met een totaal van 328 schepen, metende 1.357.375 tons tegen 271 schepen met een totalen inhoud van 1.242.794 bruto reg. tons per ulto. Maart 1928 verreweg den grootsten aanbouw. Het blijft met deze indrukwekkende cijfers zelfs niet veel ten achter bij het totaal der gezamenlijke overige landen, t.w. 402 schepen met een tonnenmaat van 1.480.437 tons. Na Groot-Brittannië en Ierland neemt Duitschland met 86 schepen metende 406.982 tons de tweede plaats in, gevolgd door ons eigen land met 30 schepen metende 163.856 bruto reg. tons. In Engeland overtreft aantal en tonnenmaat der in aanbouw zijnde stoomschepen nog steeds die der motorschepen, t.w. 78 metende 537.289 bruto reg. tons voor laatstgenoemde categorie tegenover 243 stoomschepen metende 818.120 tons. In de overige landen is de verhouding echter tegenovergesteld, t.w. 185 stoomschepen metende 610.346 tons tegenover 200 motorschepen met een tonnenmaat van 862.292 tons.

De gemiddelde tonnage gedurende het tijdvak 1923—1928 in Groot-Brittannië en Ierland in aanbouw bedroeg ca. 1.220.000 tons; de jongste kwartaalcijfers toonen derhalve een vermeerdering van ca. 137.000 bruto reg. tons vergeleken met het gemiddelde der voorafgaande zes jaren. Bedroeg Engeland's aandeel in den wereldaanbouw van schepen gedurende de twaalf maanden, die aan den oorlog voorafgingen 57.2 pCt., de uitbreiding, die gedurende en na den oorlog aan de scheepsbouwnijverheid in de overige landen werd gegeven is oorzaak dat Engeland's overwicht teloor ging. Lloyd's gegevens toch wijzen uit, dat Engeland's aandeel gedaald is tot 47.8 pCt., terwijl de overige landen er thans op kunnen bogen dat hun aandeel in den wereldscheepsbouw is gestegen tot 52.2 pCt.!

Hoe welkom overigens het ruime vloeien van bouwopdrachten ook voor het scheepsbouwbedrijf moge zijn, voor een gezonde ontwikkeling van het scheepvaartbedrijf en met name van de algemeene vrachtvaart is deze opleving niet zonder bedenking. De moeilijkheden, waarmede vooral laatstgenoemde categorie te kampen heeft en die in wezen niet anders zijn dan een gevolg van het huidig teveel aan scheepsruimte, kunnen niet anders dan toenemen, wanneer eerlang 730 nieuwe schepen met een tonnenmaat van 2.837.812 bruto reg. tons aan de bestaande handelsvloot worden toegevoegd. Op 30 Juni 1914 bedroeg de tonnenmaat der wereld-handelsvloot 42.514.000 bruto reg. tons; op 30 Juni jl. was zij reeds tot 61.594.000 bruto reg. tons gestegen, terwijl de zichtbare vermeerdering van ruim negentien miljoen bruto reg. tons sedert laatstgenoemd tijdstip ongetwijfeld wederom is toegenomen.

Zichtbare vermeerdering, immers de in verhouding tot vóór den oorlog zooveel grooter snelheid der schepen, waardoor de reizen vlugger afgeloopen en de schepen spoediger voor nieuw emploi beschikbaar zijn, de intensiever toepassing van den verbrandingsmotor, waardoor de nuttige laadruimte der schepen niet onbelangrijk stijgt, het zijn alle factoren die de laadruimte beïnvloeden. Dat de wereldhandel in vergelijking met 1914 in denzelfden omvang is toegenomen zal wel niemand willen beweren. Het is ongetwijfeld waar, dat nieuwe handelscentra tot ontwikkeling kwamen, men denke slechts aan Noord-Amerika's Westkust, die zich dank zij de opening van het Panamakanaal in 1914 vooral in de jaren na den oorlog in snel tempo tot een commercieel centrum van de eerste grootte heeft ontwikkeld en welks ontwikkelingsgang nog steeds niet ten einde is. Hierdoor

worden der scheepvaart nieuwe exploitatiemogelijkheden geboden, welke zij trouwens, getuige het aantal geregelde lijnen op Europa, Azië etc. gretig heeft aangegrepen, maar hiertegenover staat wederom het uitvallen van markten, die vóór den oorlog, met name voor het vrachtvaartbedrijf, van uitnemend belang waren. Men denke hier slechts aan Rusland, weleer Europa's graanschuur en thans... importeur geworden.

Ook de gewijzigde economische constellatie is oorzaak, dat het vrachtvaartbedrijf, welks arbeidsfeer door de aanzienlijke uitbreiding, die gedurende de laatste tien jaren aan het lijnbedrijf werd gegeven, toch reeds belangrijk minder groot is dan vóór den oorlog, zich verkeer heeft zien ontvallen, dat vóór den oorlog een basis vormde, waarop een loonend bedrijf kon worden gegrondvest. Om slechts een enkel, maar daarom niet minder sprekend voorbeeld te nemen zij slechts gewezen op de wijziging, die zich sedert den oorlog in den internationalen kolenhandel heeft voltrokken. De moeilijkheden, verbonden aan den kolenaanvoer van elders, hebben tal van landen ertoe gebracht hun nationalen mijnbouw krachtig te pousseeren, teneinde zich zoo mogelijk onafhankelijk van het buitenland te maken. Zuid-Afrika, Britsch-Indië, Australië, weleer behoorend tot Engeland's regelmatige afnemers, exporteerden thans zelve. Uitgaande kolenvrachten van Wales naar het Oosten zijn dientengevolge van veel geringer omvang dan weleer; loonende rondreizen gebaseerd op een kolenlading van Wales en terug van het Oosten behooren zool niet tot de onmogelijkheden, dan toch zeker tot de zeldzaamheden.

Niemand zal in ernst willen beweren, dat de dagen van de trampboot geteld zijn; ertsen, kolen, graan, kortom het essentiele massaalvervoer zal steeds op het vrachtvaartbedrijf zijn aangewezen, maar dit neemt niet weg, dat de omstandigheden, waaronder de trampreeder zijn bedrijf heden ten dage uitoefent, belangrijk minder gunstig zijn dan vóór den oorlog, dat perspectivisch gezien de trampvaart minder belofte inhoudt dan weleer, toen immers „the good old tramp” de vrachtvaarder bij uitnemendheid was, het transportmiddel par excellence!

Maant dit alles den trampreeder nu tot voorzichtigheid en beperking bij zijn streven naar vlootuitbreiding? Lloyd's cijfers geven op deze vraag een duidelijk antwoord. Ondanks den onbevredigenden toestand op de vrachtenmarkt, die, een korte seizoenopleving daargelaten, het geheele vorig jaar in mineur was en ook thans nog weinig reden tot tevredenheid geeft, niettegenstaande teleurstellende resultaten hier en elders, gaan óók de vrachtvaartreederijen voort uitbreiding aan haar schepenbezit te geven, er daarmede zelf in niet geringe mate toe bijdragend, dat een herstel der latente crisis op de vrachtenmarkt naar steeds verder toekomst verschoven wordt.

Af en toe gaan stemmen op die allerlei kunstmatige middelen bepleiten om de malaise te bezweren. Verleden jaar was de leuze: vrijwillig en in gemeen overleg opleggen van tonnage. Ditmaal heet het: „Conferences for the Liner Companies” and „confidences for the cargo steamship Companies”. Het is de heer P. Haldin, directeur der United British Steamship Co. Ltd., die onder dit motto enkele weken geleden op de reedersgemeenschap een beroep deed om door onderlinge uitwisseling van gedachten te komen tot meerdere samenwerking tusschen de vrachtvaartreederijen ter zake van de te voeren vrachtenpolitiek. „In my opinion”, zoo verklaarde de heer Haldin, „a good deal of the insane competition between trampowners could be eliminated if such owners or their accredited representatives would meet for a few moments every morning to discuss the position of their vessels open for employment and air their opinions on the freight markets of the world. This would give confidence to the small shipowner and to the foreigner. Do not forget that the liner Companies exist and make their profits by „conferences”. Why should not

cargo ship owners do likewise with „confidènces”. Insiders zullen met waardeering voor het idealisme van den heer Haldin, indachtig het heteroog karakter van het vrachtaartbedrijf, uitermate sceptisch staan tegenover dit „correctief”, dat zelfs al ware welslagen mogelijk, de oorzaak der kwaal onaangetast laat.

Rationeeler en logischer is ongetwijfeld de raad van Sir William Seager, die onlangs „geboorte-bepaling” als eenig afdoend middel bepleitte. Inderdaad, indien de vrachtaartrederijen zich individueel bij hare uitbreidingsplannen allereerst lieten leiden door de wet van vraag en aanbod, indien zij slechts dan tot uitbreiding overgingen, wanneer de omvang van het verkeer zulks eischte, kortom wanneer zij zelve zoo goed mogelijk waakten voor een verstoring van het evenwicht tusschen vraag naar en omvang van de wereld-scheepsruimte, dan ware de eerste, maar tevens belangrijkste schrede gezet op den weg, die uiteindelijk tot stabiliteit van het vrachtenpeil en daarmede tot loonnende exploitatie leidt.

Wanneer men Lloyd's gegevens in dit licht beschouwt, dan houden zij een ernstige waarschuwing in. Ook ten aanzien van den wereld-scheepsbouw geldt vooralsnog: Chi va piano va sano — wie langzaam gaat, gaat verstandig!

C. VERMEY.

Rotterdam, April 1929.

DE RUSSISCHE OLIE OP DE WERELDMARKT.

II (Slot).

Organisatie, concessies, financiën.

Bij deze als particuliere afnemers van Russische olie te beschouwen firma's of lichamen komen echter nog de *eigen verkoopsorganisaties* der Russen, die afhankelijk zijn van het Naphtasyndicaat. Men heeft daarbij te doen met de volgende:

a. Organisaties voor den groothandel:

In *Duitschland* werd — niet zonder verband met het binnendringen van de Anglo-Persian in den Duitschen handel, hetwelk voor de Russen het verlies van hunne voornaamste afnemers der jaren 1924/25 betekende — in Augustus 1926 als opvolgster in de vertegenwoordiging van het Naphtasyndicaat de *Derunapht, Deutsch-Russische Naphta-Gesellschaft m. b.H. opgericht*.¹⁾ Deze is bovendien belast met den verkoop in Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije, (alwaar ongeveer een derde van den import voor haar rekening komt, en zij met andere maatschappijen en het kartel samenwerkt), Hongarije en Joego-Slavië. Voor Frankrijk, België, Nederland, Luxemburg, Spanje en Portugal met de koloniën dezer landen valt dezelfde taak ten deel aan de *Société des Produits du Naphte Russe*. In de Scandinavische landen wordt het Syndicaat vertegenwoordigd door de *Svenska Naphtasyndikat Aktiebolag* te Stockholm, en in de Randstaten door de *Larunaphta* te Riga. In Engeland is de aanvankelijk in handen der Arcos Ltd. gestelde vertegenwoordiging overgegaan aan de *Russian Oil Products, Ltd.*, terwijl in Amerika de verkoop wordt behartigd door de algemeene import- en exportorganisatie, de *Amtorg Trading Corp. te New York*.

b. Voor den *detaillhandel* bestaat in *Duitschland* een eigen organisatie in de „Derop”, Deutsche Vertriebsgesellschaft fuer Russische Oelprodukte A.-G., die in het begin van 1926 onder deelneming van de Derunapht en de Gallia, Mineralölvertriebsgesellschaft A.-G. te Vaduz (Liechtenstein), met overneming der Erdöl-Industrie A.-G. (Eriag), een dochteronderneming van laatstgenoemde, in het leven geroepen werd; twee vroegere Duitse Rijksministers behooren tot haren Raad van Commissarissen.

Hoofdzakelijk voor den tot dusverre niet geheel

bevredigenden smeeroliehandel, werd door dé Société des Produits du Naphte Russe gemeenschappelijk met de Pétrofina opgericht de Pétronaphte, S.A. Franco-Russe des Produits du Naphte, die in *Frankrijk, België, Nederland en Luxemburg* zal werken. In *Italië* heeft het Naphtasyndicaat te zamen met de bovengenoemde S.N.O.M. in den vorm der Petrolia S.A. een gemengd-economische onderneming gegrondvest, welker arbeidsgebied in en buiten Italië sterk zal worden ontwikkeld.

Verkoopsvertegenwoordigingen van het Naphtasyndicaat bestaan ten slotte nog in Constantinopel (voor Turkije en Klein-Azië), in Charbin (voor Mandsjoe-rije), in Teheran („Persneft”, voor Perzië), in Reval (voor de Randstaten met uitzondering van Finland, dat een eigen vertegenwoordiging te Helsingfors bezit); voorts is er nog eene voor Zuid-Amerika („Juyamtorg”) te Buenos-Aires.

De *algemeene richtlijnen* bij de bedrijvigheid op exportgebied van het Naphtasyndicaat heeft voor niet te langen tijd deszelfs toenmalige Voorzitter, N. Solowjew, als volgt beschreven:²⁾

„(Hierbij) . . . treedt het Naphtasyndicaat niet slechts met de van de internationale petroleumconcerns onafhankelijke firma's in zakelijke verbinding, maar ook met deze concerns zelve, voor zoover zulks overeenkomt met de belangen van den petroleumuitvoer en de geheele economische politiek der UdSSR. Dit principe geldt ten aanzien van de geheele economische politiek der Sovjet-Unie. Het gebrek aan kapitaal in het eigen land dringt den Sovjetstaat een langzamere ontwikkeling van die politiek op dan in de mogelijkheden van het land haar grond vindt. De wensch, de productiekrachten van het land zoo omvangrijk en snel als slechts mogelijk is, te ontwikkelen, laat de Sovjet-Regering tegenover de deelneming van buitenlandsch kapitaal in de Russische economische politiek bij dergelijke gevallen een positief standpunt innemen, waar de buitenlandsche kapitalisten een loyale overeenstemming van hunne belangen met die van onze economische politiek wenschen. Van dezen grondregel uitgaande, streeft het Naphtasyndicaat der UdSSR ook op het gebied van den petroleumhandel naar de organisatie van „gemengde” maatschappijen in de *Europeesche landen*; anderzijds acht het Naphtasyndicaat — in de eerste plaats in het belang van de economische politiek der Sovjet-Unie — het verlenen van petroleumconcessies in de UdSSR aan het buitenlandsche kapitaal wenschelijk, in zooverre een exploitatie van braakliggende oliegebieden met eigen krachten en middelen niet mogelijk blijkt. Aldus was de politiek van het Naphtasyndicaat steeds, en zoo zal zij ook in de toekomst blijven. En ieder, die met de geschiedenis van het petroleumbedrijf in de laatste jaren vertrouwd is, zal bevestigen, dat vriendschappelijke zakenrelaties met ons niet slechts voor ons, maar ook voor onze tegenpartijen steeds van voordeel zijn geweest, terwijl de strijd tegen het Naphtasyndicaat den bestrijders daarvan niet de minste voordeelen heeft opgeleverd.”

Met dit citaat hebben wij niet alleen de grondlijnen der houding van de Sovjets inzake de samenwerking met de buitenlandsche belangen-groepen in den petroleumhandel, maar ook hunne houding ten aanzien der petroleumconcessies aan dergelijke groepen aangevoerd. Deze vormen natuurlijk niet meer dan een klein gedeelte uit het grootere probleem van de concessiepolitiek der Sovjets in het algemeen, waarover men zeer in het kort kan zeggen, dat de neiging van de Sovjets, concessies onder hun passende voorwaarden te verlenen, nauwelijks geringer is dan die van kapitalistische ondernemingen in het buitenland, dergelijke concessies onder haar passende condities te verkrijgen, maar dat de meeste — niet alle — gevallen (uitzonderingen zijn bijv. de concessie der Lena Goldfields en van de Zweedsche Kogellagerfabriek) voor de concessionarissen geen bron van onvermengde vreugde werden, ook al wil men zulks van Sovjetzijde niet erkennen.²⁾ Wanneer de heer Solowjew in een „Die Möglichkeiten des ausländischen Kapitals

¹⁾ Vermoedelijk zou het, zij het dan ook iets later, toch wel tot oprichting van een eigen maatschappij voor den verkoop van Russische petroleum zijn gekomen, want zulks schijnt in de politiek van het Naphtasyndicaat te liggen.

¹⁾ „Volkswirtschaft”, Jaarg. 1927, No. 18, pag. 2 e.v.

²⁾ Men zie bijv. E. Varga, Konzessionsmöglichkeiten in der Sowjetunion, „Volkswirtschaft”, Jaarg. 1926, No. 17, pag. 5 e.v.

in der Naphtaindustrie" geheeten artikel¹⁾ het buitenlandse kapitaal verwijt, dat „zijn politiek tegenover de Sovjet-Regeering ondubbelzinnigheid en oprechtheid miste”, dan wordt, juist wanneer hij daarmede de wijzigingen in de houding der Sovjets verklaart, toch indirect toegegeven, dat ook de laatste aarzelden, en dat het eenigen tijd heeft geduurd, voor de hierboven weergegeven grondtrekken der algemeene en petroleumconcessie-politiek werden uitgewerkt. En deze politiek sluit, in tegenstelling tot de dagen van Den Haag en Genua, in, dat concessies niet in de hoofdgebieden Bakoe en Grosny worden verleend, maar alleen in secundaire gebieden²⁾. De voor concessies beschikbare petroleumterreinen somt de heer Solowjew als volgt op:³⁾

1. Een deel van het *Oeral-Embagebied* met de petroleumterreinen Dossor en Makat, alsmede met voldoende in de nabijheid gelegen reserveterreinen. Deze concessie kan ook verbonden worden met een concessie voor den spoorweg Alexandrow—Gai—Tsjardsjoel. Volgens opgave van de Staatscommissie maken de voorraden aldaar een jaarlijksche productie van 25—30 millioen Poed mogelijk bij een kapitaalsuitgave van Rbl. 25—30 millioen.

2. Het reeds vroeger in exploitatie genomen eiland *Tsjeleken* in de Kaspische Zee, dat een jaarlijksche productie van maximaal 10 millioen Poed kan opleveren....

Voorts kunnen voorloopig de volgende andere gebieden in aanmerking komen als object van exploratie-concessies:

3. Het gebied van *Sjirak—Tsjatminsk*.

4. De aan de Zuid-Oostelijke kust der Kaspische Zee gelegen districten: *Nephte-Dag, Bahä-Dag en Keimar*.

5. *Kamtsjatka*.

De schrijver voegt hieraan toe: „Zooals uit de wetenschappelijke en objectieve schildering der nieuwe petroleumgebieden der UdSSR blijkt, bezit een deel daarvan een onwederlegbare en bovendien zeer belangrijke betekenis voor de industrie. Het eiland Tsjeleken is reeds eenige jaren in exploitatie geweest, waarbij de productie geregeld circa 2 millioen barrels beliep. Uit de publicaties over de gebieden kan voorts blijken, dat de exploratie ervan in de meeste gevallen reeds voor de nationalisatie der Russische petroleumindustrie werd aangevangen, ten deele door groote in Bakoe en Grosny werkende buitenlandse petroleumfirma's als de Nobel-groep, ten deele ook door financieel zwakkere ondernemingen....”

Met betrekking tot deze concessie-aanbiedingen merkte de Koninklijke⁴⁾ op:

....., officieuze pogingen zijn gedaan door voorspiegeling van mogelijke winsten, om het publiek te bewegen opnieuw geld te steken in de geconfisqueerde olieterreinen.

Zoo noodigde onlangs de President van het Russische Naphta Syndicaat — de Staatsorganisatie, die de olie-industrie in Rusland in handen heeft — goedgeloovigen uit tot exploitatie van olievelden, waarbij ook aangeboden werden Dossor en Makat, welke o.m. aan de tot onze groep behoorende Ural Caspian Petroleum Company ontnomen zijn.

Terzelfder tijd werd o.m. onlangs te Genève opnieuw bevestigd, dat de Sovjet-Regeering nooit de terreinen van Grosny en Bakoe aan de particuliere industrie zou teruggeven. Nu weet de Sovjet-Regeering intusschen evenals wij zeer goed, dat

1°. de *Emba (Dossor, Makat)* terreinen alleen met zeer groote kosten behoorlijk productief zijn te maken en
2°. de waarde dier terreinen geheel gelegen is in de gunstige ligging voor verkoop der producten in Rusland zelf.

Bedenkt men daarbij

3°. dat de Sovjet het monopolie voor den handel in Rusland heeft, dan is het duidelijk, dat niemand, die over gezond verstand beschikt op zoo'n voorstel kan ingaan.

Intusschen begint het Russische Gouvernement meer en meer het logisch gevolg van zijn handelwijze te ondervinden. Het is natuurlijk voor de regeering van het grootste belang over de noodige credieten te kunnen beschikken en voor die nieuwe credieten moet zij thans buitengewoon hoogten interest betalen.

¹⁾ „Volkswirtschaft”, Jaarg. 1927, No. 8, pag. 7 e.v.

²⁾ Zoo heeft reeds in het jaar 1926 de Raad der Petroleumindustrie, om het buitenland meer vertrouwd met deze gebieden te maken, een verzamelwerk „New Oil Districts of U.S.S.R. and their future development” uitgegeven.

³⁾ L. c. pag. 8/9.

⁴⁾ Jaarverslag over 1926, pag. 13.

Men mag er zich zelfs nog over verbazen, dat het voor de Sovjet Regeering nog mogelijk is credieten — op welke voorwaarden dan ook — te krijgen, geld dat grotendeels zoo niet direct dan indirect gebruikt wordt voor het kweken van onrust in de landen, waaruit de credieten gekregen zijn.”

Tegenover deze critiek zal men, althans voor zoover punt 3 betreft, overigens moeten inbrengen, dat een antwoord daarop door een in hetzelfde artikel van den heer Solowjew, waarop deze uitlating van de Koninklijke blijkbaar doelt, gemaakte opmerking, reeds bij voorbaat schijnt te zijn gegeven. Deze opmerking luidt:

„Voor den concessionaris staat ten verkoop van zijne productie de wereldmarkt zoowel als de binnenlandsche markt der UdSSR open. Voor zoover laatstgenoemde betreft, moet bovenal worden in het oog gehouden, dat voor de aan den Oostelijken oever der Kaspische Zee gelegen gebieden buitengewoon gunstige afzetmogelijkheden bestaan op de markt van Midden-Azië, waar steenkolen ontbreken en men lijdt onder een chronisch tekort aan brandstoffen.”

In weerwil van de verlokkelijke slotwoorden van bedoeld artikel:

„Aan al deze concessies worden dezelfde, voor de ondernemingen aanvaardbare beginselen ten grondslag gelegd. Slechts in één opzicht zullen de concessies zich mogelijkwijze en waarschijnlijk van elkander onderscheiden: de eerste concessies zullen natuurlijk speciale tegemoetkomingen voor de ondernemers inhouden, welke bij de latere concessies wellicht niet verleend kunnen worden.”

heeft zich sedert deze publieke aanbieding geen gegadigde voorgedaan, waarmede een dergelijk verdrag tot stand had kunnen komen.

Eén vraag blijft nog te beantwoorden, zelfs indien wij zoovele andere, om den omvang van dit artikel niet bovenmatig te maken, met stilzwijgen voorbijgaan: de geenszins onbelangrijke nl. naar de *financieele resultaten* van de Russische petroleumindustrie tot dusverre. Daaromtrent zijn zeer uiteenlopende mededeelingen voorhanden. Van officieele zijde worden zeer aanzienlijke winsten genoemd. Zoo bijv. voor Grosny¹⁾ over de drie jaren 1924/25 — 1926/27 Rbl. 22.241.000 — 28.542.000 en 36.609.000, hetgeen op een kapitaal van ongeveer Rbl. 200.000.000 15—18 pCt. per jaar zou uitmaken. Het is niet geheel duidelijk te zien, in hoeverre daarbij met de waarde der onteigende bezittingen rekening is gehouden; naar het schijnt, is zulks geenszins het geval, en heeft dit rendement resp. dit kapitaal slechts betrekking op de nieuwe daarin gestoken middelen. De leider van het Naphtasyndicaat, de heer Sokolnikow, heeft in een interview²⁾ de volgende cijfers genoemd als resultaat der verkoopactiviteit van het *Naphtasyndicaat* in het buitenland:

	(in Millioenen Rbl.)	
	1925/26	1926/27
Opbrengst der verkoopen.....	69,7	91,1
Kostprijs	51,7	71,2
Winst	18,0	19,9
Winst in procenten	34,9	27,9

Ook uit deze cijfers is niet te zien, in hoeverre men met een bruto- dan wel netto-winst te maken heeft, daar er niets over wordt medegedeeld, of de kostprijs reeds de afschrijvingen van het Syndicaat en al zijn onkosten insluit, dan wel of men hier slechts te doen heeft met den prijs, waartegen het Syndicaat de producten van de Trusts heeft overgenomen. Een werkelijke netto-winst van circa 30 pCt. zou voor de jaren van den prijzenoorlog, en der onderbiedingen een buitengewoon gunstig resultaat beteekenen, zoo gunstig, dat een nadere toelichting wel noodzakelijk mag worden genoemd.

Zonder te dezer plaatse in te gaan op de verschillende fasen van den strijd tusschen de Sovjets en hunne tegenstanders op de internationale petroleummarkten, hebben wij getracht, althans te schetsen, hoe

¹⁾ G. K. Maximovitch, L. c. pag. 32—33.

²⁾ „L'Industrie Pétrolière”, pag. 10.

de Russische petroleumindustrie zich sedert de nationalisatie ontwikkelde en wat op dit oogenblik hare beteekenis is voor de petroleum-politiek. Hare — zeer zeker ten koste van vele offers — gekochte wasdom, maar ook het onmiskenbare resultaat juist van dezen tak van industrie verklaren, in samenwerking met de, bij de methoden der hoogst commercieel denkende leiders der West-Europeesch-Amerikaansche concerns in niets ten achter staande, zakenpolitiek van Moskou, ongetwijfeld evenzeer de wisselende gebeurtenissen in een jarenlangen strijd als diens — om andere redenen — insgelijks verrassend einde; zij het dan ook, dat dit, in zijn diepsten grond en gezien de partijen, wapens, doeleinden en inzetten van den oorlog, zich met grootere consequentie heeft verwerkelijk, dan een slechts aan de oppervlakte blijvende blik deed verwachten.

Dr. WILHELM MAUTNER.

ENKELE OPMERKINGEN OMTRENT DE GRONDSLAGEN VAN INDEXCIJFERS DER KOSTEN VAN HET LEVENSONDERHOUD.

Dr. R. Claeys te Amsterdam schrijft ons:

Het No. van E.-S. B. van 27 Maart 1929 bevat onder den titel van „Nieuwe indexcijfers der kosten van het levensonderhoud 1913/1914 tot heden” een artikel van den heer J. Rensen, waarin deze aan de hand van een onlangs verschenen publicatie van het Haagsche Statistisch Bureau een uiteenzetting geeft van de wijzigingen, door genoemd bureau kort geleden aangebracht in de berekening van zijn driemaandelijksch indexcijfer der kosten van het levensonderhoud voor arbeidersgezinnen.

Deze wijzigingen bestaan hoofdzakelijk hierin, dat, terwijl tot dusver het indexcijfer werd vastgesteld met als uitgangspunt een gemiddeld budget ontleend aan een budgetonderzoek uit 1921, door namelijk elk kwartaal te berekenen hoe hoog de in 1921 genoteerde uitgaven zouden zijn bij de in dat kwartaal geldende prijzen en door het aldus gevonden totaal uit te drukken in procenten van het totaal van 1921 (de uitgaven in 1921 derhalve = 100 gesteld), voortaan de uitgaven uit 1921 worden omgerekend met de prijzen van vóór den oorlog en de indexcijfers uitgedrukt op de basis van het prijenniveau 1913/14 = 100. Door deze methode, zegt genoemd artikel, bestaat „de Haagsche reeks uit één geheel. Basis¹⁾ van alle berekeningen zijn de uitkomsten van het onderzoek in het geheele jaar 1921; daarvan uitgaande zijn de cijfers voor de voorafgaande en de volgende perioden berekend....”

Daartegenover nu plaatst de schrijver een ander indexcijfer, en wel dat van het Bureau van Statistiek te Amsterdam, dat aanvankelijk zijn becijferingen uitvoerde op grondslag van de levenswijze van vóór den oorlog en tot tweemaal toe hier verandering in bracht door rekening te houden met de uitkomsten van latere enquêtes. „Practisch komt het er dus op neer”, betoogt het artikel, „dat men 3 reeksen aan elkaar heeft gekoppeld.”

Twee systemen worden hier aldus met elkander vergeleken, met de bedoeling, den indruk te wekken, dat dat, hetwelk den lezer in de eerste linie wordt voorgesteld, de voorkeur verdient.

Tevergeefs vraagt men echter naar de theoretische grondslagen tot staving van die voorkeur. De leer der indexcijfers bevat geen enkel voorschrift, die haar aannemelijk kan maken; nergens eischt zij, dat een reeks op de hierboven aangeduide wijze bestaan

¹⁾ Eigenlijk doet men ter verduidelijking van de begrippen beter, zooals ook de wetenschap vaak doet, de „basis” te onderscheiden van het „type” of „type-budget”. Dit laatste is dan het samenstel van waardeeringscoëfficiënten, de uitdrukking der levenswijze van de gezinnen waarvoor het indexcijfer wordt gemaakt (voor den Haag dus het bij het onderzoek van 1921 geconstateerde) terwijl de basis de periode is, die voor de uitdrukking van het duurtcijfer = 100 wordt gesteld (in dit geval 1913/14).

moet „uit één geheel”. Voor gevallen, die met dit onderwerp wel eenige overeenkomst vertoonen, bezit de statistische wetenschap zelfs, zooals men weet, een afzonderlijke methode, de zgn. kettingsmethode, hoewel nog een veel grooter aantal „samenkoppelingen” daarmee gepaard kan gaan. In de practijk levert trouwens bij een indexcijfer, dat bestemd is om over een lange reeks van jaren dienst te doen als maatstaf van de hoogte van het peil der prijzen, het vraagstuk van het type noodgedwongen moeilijkheden op, vooral indien gedurende die periode zich ingrijpende veranderingen in de levenswijze voordoen. De bewerker staat dan voor de keus, of hij bij zijn arbeid de fictie zal handhaven, dat de levenswijze steeds dezelfde is als destijds, toen hij met zijn werk begon, en dus de verschuivingen over het hoofd zal zien, dan wel of hij een zoodanige oplossing zal zoeken, dat de arbeid zich aan de werkelijkheid van het wisselende leven aanpast, zonder dat nochtans de continuïteit te loor gaat, die op dit gebied zoo wenschelijk is. Zelfs al is het verschil, dat de uitkomsten volgens de eene of volgens de andere wijze van handelen opleveren, nog zóó gering, toch moet van wetenschappelijk standpunt voor dit laatste alles pleiten. Ter wille van betere aanpassing van zijn indexcijfer der groothandelsprijzen heeft ook de Engelsche *Economist* kort geleden reeds voor de tweede maal zijn waardeerings-coëfficiënten (en dit zoowel wat den aard der artikelen als wat hun onderlinge belangrijkheid betreft!) aan een grondige herziening onderworpen; ziedaar een getuigenis van een bij uitstek geautoriseerde zijde omtrent de beteekenis, die aan de onveranderlijkheid van den grondslag behoort te worden toegekend.

Sedert 1914 nu hebben zich in den opbouw der gezinsuitgaven van die ingrijpende wijzigingen voorgedaan. Na de oorlogsjaren, waarin het verbruik zich kenmerkte door gemis aan stabiliteit als gevolg van de wisselvalligheden der distributie en beperkten aanvoer van velerlei artikelen, hebben zich geleidelijk nieuwe gewoonten gevormd, welke mede onder den invloed van een algemeene verhooging van het loonpeil tot boven de mate waarin de waardedaling van de munteenheid een verhooging noodig maakte, een andere wijze van leven hebben doen ontstaan dan vroeger. Een cijfer, dat wordt vastgesteld door combinatie van de uitgaven van 1921 met de prijzen van 1914, door combinatie dus van de levenswijze van het na- met de prijzen van het vóóroorlogsche tijdperk, houdt met deze factoren geen rekening. Evenmin als bv. dat van het Engelsche Ministry of Labour doet, dat berekend wordt op de basis van het prijenniveau van 1914 met waardeeringscoëfficiënten afkomstig van een budgetonderzoek uit 1904. Desnoods kan men zich erop beroepen, dat het eerstgenoemde zich dan tenslotte toch bevindt in een doorlichtig gezelschap; of men kan utiliteitsredenen aanhalen tot verklaring van den gevolgden weg, het argument echter, waarop hier in den aanvang wordt gewezen, doet men beter maar geheel te laten vervallen.

* * *

Naschrift. Gaarne maak ik gebruik van de mij door de Redactie geboden gelegenheid de opmerkingen van Dr. Claeys van een kort antwoord te voorzien.

Dr. C. betoogt: Twee systemen worden hier aldus met elkander vergeleken, met de bedoeling, den indruk te wekken, dat dat hetwelk den lezer in de eerste linie wordt voorgesteld, de voorkeur verdient.

Duidelijk heb ik op bladz. 300 gezegd, dat ik slechts eventueele verschillen in uitkomsten zou vaststellen en daarnaast het eventueele verschil in de grondslagen tusschen de Haagsche en Amsterdamsche indexcijfers zou doen uitkomen.

Ik heb dus daarbij ook moeten vastleggen, dat de Haagsche reeks één ononderbroken berekening is en

dat de Amsterdamsche reeks cijfers in drie fasen uitéénvalt.

Zonder nu op deze kwestie verder in te gaan, — vraag van voorkeur kan bij het objectief beschouwen niet voorkomen — wil ik nu wél releveeren, dat de laatste wijziging in de Amsterdamsche reeks inder tijd aanleiding heeft gegeven in „De Nederlandsche Werkgever” en ook in „De Vakbeweging” tot critische beschouwingen van den heer Ir. Bölger en van den heer L. Stiel, welke aandacht vestigden op het feit, dat in December 1925 het indexcijfer bedroeg 177,2 en in Maart 1926 169,0, terwijl, indien de oude methode van berekening toegepast was gebleven, het cijfer in Maart 1926 zou zijn geworden 174,2. De verschillen zijn dus ontstaan door methodeverandering.

Zoo goed als ik dus heb geconstateerd, dat in de Amsterdamsche reeks het prijsniveau 1911/13 = 100 en in de Haagsche Aug. 1913—Aug. 1914 = 100, moest ik wijzen op bovengenoemde kwestie, zonder daarbij kritiek te willen leveren.

Het constateeren van het verschil in de cijfers, ontstaan door methodeverandering, door mij was gansch niet overbodig en ik bevind mij in goed gezelschap, want het Centraal Bureau voor de Statistiek vermeldt bij de Amsterdamsche cijfers steeds de volgende noot:

„In Maart 1926 is een nieuwe reeks indexcijfers begonnen, berekend op de basis van de periode 1 Oct. 1923—30 Sept. 1924. Bij vergelijking van het eerste cijfer der nieuwe reeks met het laatste van de voorafgaande reeks, is er rekening mede te houden, dat de daling in Maart 1926 mede het gevolg was van de methodeverandering.”

Het betoog van den heer C. zou ik hiermede als beantwoord kunnen beschouwen, ware het niet, dat aan het eind van de opmerkingen wordt gezegd, doelende natuurlijk op de Haagsche reeks, dat met een andere wijze van leven, ontstaan mede onder den invloed van een algemeene verhooging van het loonpeil tot boven de mate, waarin de waardedaling van de munteenheid een verhooging noodig maakte, geen rekening is gehouden.

Het is mij niet duidelijk, hoe de schrijver tot deze apert onjuiste conclusie komt. De Haagsche publicatie en ook mijn artikel — op bladz. 300 — behandelen deze kwestie. Het zij mij daarom vergund nog even de door mij geschreven passage onder den aandacht van Dr. C. te brengen.

„Vergelijking van den opbouw van de werkelijke met de berekende uitgaven vóór den oorlog en in 1921, doet zien, dat de levenswijze sinds 1913/1914 inderdaad verandering heeft ondergaan. Evenwel blijkt de geringe verschillen tusschen de door de twee berekeningen verkregen indexcijfers naar de stijging der kosten van het levensonderhoud en van eetwaren en dranken afzonderlijk, is de invloed der verschillende wijzigingen op de indexcijfers te zamen niet belangrijk. Het feit, dat de indexcijfers der twee berekeningen slechts weinig van elkaar afwijken, wettigt voorts de gevolgtrekking, dat elk daarvan de werkelijkheid zeer dicht zal benaderen.

Op grond van een en ander, is er toe overgegaan een nieuwe reeks van indexcijfers op te stellen, welke met de op 1913/1914 omgerekende uitgaven der arbeidersgezinnen van het onderzoek in 1921 als basis, de sinds genoemd vóór-oorlogsch tijdperk plaats gevonden wijzigingen in de kosten van het totale levensonderhoud en die van eetwaren en dranken afzonderlijk aangeeft.”

Practisch beteekent dit dus: of men nu uitgaat van de levenswijze in 1910/11 of van die in 1921, de duurtstijging sinds vóór den oorlog is dezelfde. De veranderde levenswijze geeft geen afwijkend duurtcijfer.

Welken invloed de wijzigingen in de levenswijze hebben gehad op het duurtcijfer is dus wel degelijk onderzocht, en toen bleek, dat de veranderde levenswijze weinig of geen invloed had op het duurtcijfer, kon de reeks indexcijfers samengesteld uitgaande van de levenswijze in het jaar 1921. Een indexcijferreeks samenstellen op de budgets uit het jaar 1910/11 is niet wel mogelijk, want om Dr. Cl.'s eigen woorden te gebruiken: „van een dergelijk budget was het natuur-

lijk onmogelijk te bepalen, hoeveel het op een later „tijdstip kosten zou.” Een en ander op grond van niet geheel volledige gegevens.

J. RENSEN.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER JANUARI 1929.

De totale opbrengst der Landsmiddelen bedroeg gedurende verslagmaand f 52.186.000 tegen f 48.837.000 in dezelfde maand van het vorig jaar of ruim f 3.3 m/m meer, doch bleef ruim f 4.7 m/m beneden de gemiddelde maandraming.

De vooruitgang werd veroorzaakt door:

de belastinggroep ad circa	f 2.206	m/m
de bedrijven	„ „	1.651	„
allerlei middelen	„ „	0.308	„

met daartegenover een lagere opbrengst bij:

de monopolies ad circa	f 0.461	m/m
de producten	„ „	0.354	„

Vergeleken met de gemiddelde maandraming werd meer ontvangen aan:

bedrijven	circa f 1.234	m/m
-----------	-------	---------------	-----

en minder aan:

belastingen	circa f 2.848	m/m
monopolies	„ „	0.531	„
producten	„ „	2.374	„
allerlei middelen	0.249	„

Vergelijking der ontvangsten in verslagmaand met die in dezelfde maand van het vorig jaar.

1. Belastingen (belangrijkste):

invoerrecht	meer f 1.181	m/m
accijnzen	0.596	„
vennootschapsbelasting	„ „	0.516	„
zegelrecht	0.607	„
uitvoerrecht	minder 0.190	„
personeele belasting	0.104	„
inkomstenbelasting	0.275	„
verponding	0.902	„
slachtbelastingen	0.036	„
landelijke inkomsten	0.035	„

De opbrengst van alle bovengenoemde belastingen was hooger dan of bijna gelijk aan de gemiddelde maandraming, uitgezonderd van de vennootschapsbelasting, de verponding en de landelijke inkomsten, die resp. f 2.613 m/m, f 0.355 m/m en f 2.159 m/m minder opleverden.

De ontvangsten aan invoerrecht namen, evenals dit gedurende het vorig jaar constant geschiedde, ook in verslagmaand weder belangrijk toe, zij overtroffen de gemiddelde maandraming met ruim f 1.581 m/m.

De opbrengst aan accijnzen was eveneens gunstig, zij bleef slechts f 0.049 m/m beneden het geraamde maandgemiddelde, dat voor 1929 ruim f 0.6 m/m hooger is dan in het vorige jaar.

Bij de vennootschapsbelasting bleef de opbrengst verre beneden de gemiddelde maandraming, aangezien de aanslag en de betaling van deze belasting in hoofdzaak in de tweede helft van het jaar plaats vinden.

De geringe opbrengst aan verponding hield verband met de invoering van de nieuwe verpondingsordonnantie, waardoor voor het loopend tijdvak nog slechts weinig aanslagen werden vastgesteld.

2. Monopolies.

opium	minder f 0.259	m/m
zout	meer 0.015	„
pandhuizen	minder 0.217	„

Hoewel de gemiddelde maandraming met ruim f 0.084 m/m werd verhoogd gaf opium ten aanzien daarvan een hoogere opbrengst van ruim f 0.147 m/m; de pandhuisdienst bracht in dit verband f 0.303 m/m minder op.

De achteruitgang bij de pandhuisregie is evenals in vorige maanden toe te schrijven aan het sinds 1 April 1928 voor de goedkope panden geldende nieuwe rentetarif.

In de opbrengstcijfers van de zoutregie werden; in

verband met den overgangstoestand in de Provincie Oost-Java, de leveringen aan de Provincies West- en Oost-Java voorloopig buiten beschouwing gelaten, zoodat hier geen vergelijking met de gemiddelde maandraming getroffen kan worden.

3. Producten.

kina	meer	f 0.010	m/m
boschwezen	"	„0.609	"
goud	"	„0.029	"
steenkolen	"	„0.261	"
caoutchouc	minder	„0.297	"
tin	"	„0.968	"

De gemiddelde maandraming werd slechts overschreden door de opbrengst van het boschwezen en der goudmijnen, terwijl de overige producten daar ver beneden bleven.

4. Bedrijven.

Havenwezen	meer	f 0.655	m/m
Baggerdienst	"	„0.270	"
Landsdrukkerij	"	„0.004	"
P. T. en T. dienst	"	„0.159	"
S. S. en Tr.	"	„0.604	"
W. en E.	minder	„0.042	"

In de gunstige uitkomsten van den P. T. en T. dienst werd bijgedragen door de:

postertijen met	f 52.840
telegrafie „ „	95.565
telefonie „ „	3.704

terwijl aan andere ontvangsten f 7.079 meer ontvangen werd.

De gemiddelde maandraming werd door dien dienst met circa f 0.2 m/m overschreden.

Door het bedrijf der S.S. en Tr. werd op Java een hogere opbrengst verkregen van ruim f 0.645 m/m; doch de spoor- en tramwegen in de Buitengewesten brachten circa f 0.041 m/m minder op dan in Januari 1928.

De totaal-opbrengst bleef in verslagmaand ruim f 0.535 m/m beneden de gemiddelde maandraming.

De opbrengst der havens was in verslagmaand bijzonder gunstig, zij overtrof de gemiddelde maandraming met ruim f 1.7 m/m; ook de baggerdienst gaf gunstige uitkomsten, doch de Landsdrukkerij en de dienst voor W. en E. leverden belangrijk minder op dan geraamd werd, aangezien bij deze bedrijven op het einde van verslagmaand nog belangrijke bedragen te vorderen waren.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

HET VRAAGSTUK VAN DEN TERUGBETALINGS- TERMIJN DER DUITSCHE VALORISATIE- HYPOTHEKEN.

Dr. Th. Metz te Frankfort a.d. M. schrijft ons:

Bij de wettelijke regeling is als terugbetalingstermijn voor de gevaloriseerde hypotheek en ook nog voor eenige andere gevaloriseerde vorderingen het jaar 1932 vastgesteld. Op het tijdstip, dat deze valorisatiewet werd gemaakt, kon de wetgever nog geenszins overzien of de terugbetaling wel in dit jaar mogelijk zou zijn en er geen belemmeringen in den weg zouden kunnen komen.

Intusschen is men tot het inzicht gekomen, dat de terugbetaling niet zoo vlot zal kunnen verlopen, en dat wel een andere regeling gevonden zal moeten worden, dan gewoonweg de uitbetaling van al deze vorderingen te eischen, die in totaal een geweldig bedrag vormen. Zoodoende zoekt het Reichsjustizministerium al sinds eenigen tijd naar een oplossing. Het blijkt bovendien, dat men niet voldoende op de hoogte is, van den omvang der schulden, die in 1932 vervallen. Er zijn toch zeer veel particuliere overeenkomsten getroffen, die niet zonder meer onder de wet vallen. Daarover tracht men in de eerste plaats uitvoerige gegevens te verkrijgen, wat men wil bereiken door bij het invulbiljet voor de vermogensbelasting voor 1928,

een circulaire over de valorisatieschulden van de betreffende belastingbetalers te voegen. Dit materiaal zal echter eerst in den zomer of in het najaar van 1929 in handen van het departement komen, zoodat het resultaat daarvan niet voor 1930 te verwachten is.

Niettegenstaande dat is men echter toch al bezig met het overwegen van plannen voor oplossing van dit probleem.

Een eenvoudig middel zou natuurlijk zijn, den terugbetalingstermijn te verschuiven en eventueel een aflossing voor te schrijven met verschillende termijnen, maar dat zou een verdere bevordering van de reeds voldoende geprivilegeerde schuldenaren en een groote onbillijkheid tegenover de reeds voldoende benadeelde crediteuren zijn. Op den voorgrond moet dus een vroegtijdige terugbetaling staan. In eene dergelijke regeling, die trouwens ook haar schaduwzijden heeft en ongetwijfeld slechts door een gedeelte der schuldenaren zou kunnen worden nagekomen, kan echter moeilijk door de wet worden voorzien.

Het eenige middel, dat tenminste een gedeeltelijke oplossing brengt, is een verhooging van den rentevoet, die door de valorisatiewet is vastgesteld en die, hoewel langzaam stijgend, toch zeer laag is. Een dergelijk voorstel zou ook vermoedelijk wel een meerderheid in den Rijksdag kunnen vinden. Bovendien vergroot een dergelijke oplossing de kans, dat bij een vrij hooge rente, inderdaad menig schuldenaar aan een vroegtijdige aflossing de voorkeur zal geven.

Evenwel is ook dit middel niet zonder bezwaren. In de eerste plaats is niet te verwachten, dat het aantal vrijwillige aflossers bij een verhoogden rentevoet zeer groot zal zijn, met het oog op de kapitaal-schaarschte in Duitschland. Daarnaast bestaat de kans, dat een vergemakkelijking van terugbetaling juist die schuldenaren ten goede zal komen, die in het geheel niet voor een bevoorrecht in aanmerking komen. Verder komt ook een verhooging van den tusschentijdschen rentevoet niet in aanmerking voor de schuldenaren der hypotheekbanken en soortgelijke instituten, omdat hier reeds de mogelijkheid van terugbetaling in zoogenaamde liquidatie-pandbrieven bestaat, wat minder kost dan een tusschentijdsche rente van zelfs 7 à 8 pCt.

Ten slotte zou een verhooging van den rentevoet noodzakelijkerwijze gevolgd moeten worden door een verhooging van de rente van de zoogenaamde „Tilgungs-Hypotheek" en wel om technische redenen. Indien de amortisatie-hypotheek namelijk plotseling een andere rente zouden geven dan de hypotheek, die in 1932 vervallen, zou naargelang van de grootte van het bezit in ieder van de beide hypotheeksoorten, de eene hypotheekbank haar liquidatie-pandbrieven een hogere rente kunnen geven dan de andere. Het met zooveel moeite opgebouwde stelsel, dat de hypotheekbanken alle uit de hypotheekaflossing binnenkomende bedragen tot uitfloting der pandbrieven tegen nominale waarde moeten gebruiken, zou dan waarschijnlijk omvergeworpen moeten worden, wil men vermijden, dat bij plotseling sterk vermeerderde terugbetaling van de hogere rentegevende hypotheek geen overeenstemming meer bestaat tusschen dekking en pandbrieven.

Het heele probleem is voor Nederland niet zonder belang. In de eerste plaats vanwege de talrijke, meestal nog uit oudere tijden stammende hypotheecaire vorderingen, die Nederlanders in papiermarken bezaten en die intusschen gevaloriseerd zijn, vermeerderd met die hypotheecaire vorderingen, die in den oorlog zijn ontstaan tengevolge van Nederlandsche leveringen en waarvan de tegenprestatie niet het land mocht verlaten.

Tegenover deze vorderingen staat echter ook een niet onbelangrijk bedrag aan schulden, die meerendeels zijn ontstaan door den bekenden huizenaankoop van Nederlanders in de inflatietijden. Deze aankopen zijn grootendeels door O.W.-ers op zeer lichtzinnige wijze geschied, zoodat meestal de wederoplevende valorisa-

tiehypotheek ten laste van de Nederlandsche koopers kwamen, terwijl zij indien de huizen weer waren verkocht, toch ten laste van de Nederlandsche tijdelijke bezitters zijn gebleven. De heele beweging van dezen huizenaankoop in den inflatietijd heeft voor het grootste deel den koopers geen blijvende winst opgeleverd. Deze lieden zijn meestal weer de kleine menschen geworden, die zij voor de inflatie en voor den oorlog waren, en zullen vermoedelijk niet in staat zijn hun verplichtingen geheel na te komen, die hun volgens de wet in den huidige vorm in het jaar 1932 te wachten staan. Het is daarom ook voor Nederland van belang de ontwikkeling van de Deutsche wetgeving over de aflossing der valorisatie-hypotheek en andere valorisatievorderingen nauwkeurig te volgen.

AANTEKENINGEN.

Een rapport van den Ned. R.-K. Middenstandsbond over het afbetalingsstelsel.

Het hoofdbestuur van den Nederlandschen Roomsche Katholieken Middenstandsbond heeft in Maart 1927 een Commissie ingesteld met het doel een rapport uit te brengen over den verkoop op afbetaling en den huurkoop. Deze Commissie, onder voorzitterschap van Prof. Mr. P. J. M. Aalberse, heeft de resultaten van haar onderzoek neergelegd in een rapport, dat een dezer dagen is verschenen.

Achtereenvolgens wordt in dit rapport het vraagstuk van de economische, de sociale en de juridische zijde behandeld.

In de inleiding wijst de Commissie erop, dat, hoewel haar streven erop gericht was, elk van deze onderdeelen zooveel mogelijk uit te werken, het rapport geen aanspraak kan maken op een volledige behandeling van alle denkbare kwesties op dit gebied. Waarschijnlijk heeft de Commissie hier het oog gehad op de economische zijde van het vraagstuk, daar de behandeling van dit onderdeel het minst uitgewerkte en het zwakste gedeelte van dit rapport genoemd mag worden. Niettemin is evenwel deze zijde van het afbetalingsstelsel verreweg het belangrijkste onderdeel en moet de oplossing van dit zeer ingewikkelde vraagstuk alleen in deze richting gezocht worden.

Wijden wij daarom allereerst aandacht aan deze kwestie.

De economische zijde.

Na in het kort eenig materiaal omtrent den omvang van het afbetalingsstelsel in het buitenland te hebben gegeven, en daarbij enkele uitspraken van bekende personen op dit gebied te hebben vermeld, gaat de Commissie den invloed na van een ruime toepassing van dit stelsel op het economisch leven, zoowel beschouwd uit algemeen economisch oogpunt als in betrekking tot den handeldrijvende middenstand.

Haar opvatting over het afbetalingsstelsel, bezien uit algemeen economisch oogpunt, komt in het kort hierop neer.

Hoewel dit stelsel de productie en den afzet der goederen, welke op afbetaling gekocht worden, kunnen vergrooten, breekt toch eenmaal de tijd aan, waarop de vraag naar deze goederen practisch verzadigd kan worden geacht. Ongeveer op dat tijdstip zal een verdere daling van den prijs uit hoofde van het afbetalingsstelsel — de Commissie is van meening, dat een uitgebreide toepassing van dit stelsel tot een tijdelijke en beperkte daling van den prijs der betrokken goederen moet leiden — niet meer mogelijk blijken en zal een economische crisis daarvan het gevolg moeten zijn. En dit te eerder, naarmate het proces zich met grooter snelheid voltrekt. Evenwel werken er eveneens factoren, zoals de sterke concentratie van het bedrijfsleven, die deze gevolgen kunnen opheffen of verzwakken.

Wat de prijsdaling uit hoofde van een grootere

productie betreft, valt het niet te ontkennen, dat deze factor in vele gevallen teniet wordt gedaan door de hooge kosten, die aan het koopen van goederen op afbetaling verbonden zijn.

Het is jammer, dat de Commissie deze zijde van het vraagstuk zoo onvolledig behandeld heeft, omdat het afbetalingsstelsel in wezen een economisch vraagstuk is, weliswaar zeer ingewikkeld en vermengd met vele andere verschijnselen, maar dat, wil men tot een oplossing geraken, alleen van den theoretischen kant moet worden beschouwd.

Voor al waar de Commissie begint met een zeer juiste indeeling te maken van goederen van productieven en van consumptieven aard; veel meer heeft zij evenwel tot de oplossing van dit gecompliceerde vraagstuk niet bijgedragen. Integendeel, hoewel de Commissie zelf toegeeft, dat zij het vraagstuk niet volledig kan behandelen, heeft zij zich toch laten verleiden tot conclusies, die, hoewel zeer voorzichtig gesteld, niettemin ongetwijfeld aanvechtbaar zijn. Wij doelen hier op de uitlating, dat de toepassing van het afbetalingsstelsel moet leiden tot een economische crisis. Het blijft evenwel bij een constateeren, want een verklaring van deze zeer belangrijke uitspraak wordt niet gegeven. Integendeel op een andere plaats in het rapport roert de Commissie een probleem aan, waarin wij een zekere tegenspraak met de bovengenoemde uiteenzetting meenen te mogen ontdekken. Zij erkent namelijk, dat de verhooging van de productie, welke het gevolg is van de toepassing van dit stelsel niet alleen de werkloosheid vermindert, maar tevens de tendenz heeft, tengevolge van de grootere vraag naar arbeidskrachten, de loonen te doen stijgen.

Afgescheiden van het feit, dat deze uitspraak te algemeen is — een vergrooting van de productie behoeft in landen met een groote werkloosheid niet tot een stijging van de loonen te leiden — liggen in dit verschijnsel belangrijke consequenties opgesloten. Indien inderdaad door het afbetalingsstelsel de werkloosheid vermindert en de loonen stijgen zou hierin een factor ten gunste van dit stelsel gelegen zijn.

De vraag, die de Commissie evenwel ontkent, blijft nu echter, of een algemeene toepassing van dit stelsel blijvend tot een verhooging van de productie zal kunnen bijdragen. Wij spreken hier nadrukkelijk van een algemeene toepassing, omdat, dit stelsel in de meeste landen nog slechts op een beperkt gebied en bij bepaalde klassen van de maatschappij ingang heeft gevonden, waardoor het mogelijk is, dat de plaats van de oude koopers van goederen op afbetaling kan worden ingenomen door nieuwe koopers, met het gevolg, dat de productie, ceteris paribus, op het verhoogde peil gehandhaafd kan blijven of zelfs nog uitgebreid kan worden.

Bovendien moet hierbij ook rekening gehouden worden met den invloed, dien de toegenomen koopkracht van diegenen naderhand zal uitoefenen, die goederen — dit geldt in het bijzonder voor productieve goederen — op afbetaling hebben gekocht.

Het geheele probleem bevat zooveel kanten, dat slechts een zeer diepgaand onderzoek een oplossing zal kunnen brengen. Eveneens zal men hierbij den economischen toestand van het betreffende land in aanmerking moeten nemen. Een land als de Vereenigde Staten, waar dit stelsel reeds een zeer ruime toepassing heeft gevonden, is niet te vergelijken met de meeste Europeesche landen, die hun productiecapaciteit moeten herstellen en dus allereerst behoefte hebben aan kapitaalgoederen, waartoe de bevolking in ruime mate door sparen kan medewerken. Want wij zijn het geheel met de Commissie eens, dat de koper van goederen op afbetaling niet spaart, doch schulden maakt.

Ook kunnen wij met de Commissie meegaan in haar opvatting, dat, indien *gelijktijdig* met de uitbreiding van het afbetalingsstelsel de prijzen dalen,

daaruit niet mag worden geconcludeerd, dat die daling geheel aan de werking van het afbetalingsstelsel is toe te schrijven, daar ook andere factoren die prijsdaling beïnvloeden. Wij zouden zelfs nog verder willen gaan door te beweren, dat de verlaging van de prijzen van verschillende artikelen in de laatste jaren hoofdzakelijk aan die andere factoren, zooals de concentratie, de rationalisatie en de technische vervolmaking der industriele ondernemingen is toe te schrijven. Verschillende voorstanders van dit stelsel mogen er weliswaar op wijzen, dat het massaproductie mogelijk maakt en daardoor de kosten verlaagd, doch zij vergeten, dat massaproductie een kenmerk is van dezen tijd en dus in het algemeen van een bijzonder voordeel uit dien hoofde geen sprake kan zijn.

Bij de beschouwing over de werking van het afbetalingsstelsel met betrekking tot den handeldrijvenden middenstand maakt de Commissie de opmerking, dat bij beschikking over kapitaal voor het financieren van afbetalingstransacties de koopman hiervan voordeel zal kunnen trekken, hoewel aan den anderen kant te betwijfelen valt of het risico door den middenstander kan en mag gedragen worden. Zeer scherp neemt de commissie stelling tegen het stelsel van agenten, die door bezoek aan huis de inwonenden tot het koopen op afbetaling trachten te overreden.

De sociale zijde.

Aan deze zijde van het vraagstuk wordt over het algemeen, en ten onrechte, de meeste aandacht geschonken. De misstanden, die zich hierbij voordoen, worden door de tegenstanders gretig aangegrepen en uitgebuit, om het stelsel als zoodanig te veroordeelen. Het is daarom gelukkig, dat de Commissie haar conclusies op een andere basis heeft gesteld en erkent, dat het stelsel in bepaalde gevallen zelfs gunstig kan werken.

Bovendien maakt de Commissie een opmerking, die door alle belanghebbenden zeer ter harte genomen dient te worden. Zij legt er den nadruk op, dat indien alle organisaties, welke op sociaal terrein werkzaam zijn, hun medewerking zouden willen verlenen, door voorlichtend en waarschuwend op te treden, velen van het verkeerd gebruik van het afbetalingsstelsel zouden kunnen worden afgehouden.

Volgens onze meening zou deze voorlichting vooral moeten plaats vinden op het gebied van de kosten, aangezien door de eenigszins ingewikkelde renteberekening de meeste koopers, en dit betreft dan voornamelijk de arbeidende klasse, zich bij den aankoop niet ten volle realiseeren, welke rentelast hen somtijds wordt opgelegd. Indien men hiermede eenig resultaat zou kunnen bereiken, zou dat ongetwijfeld aan het stelsel als geheel ten goede komen, en daarmede dan waarschijnlijk tevens de concurrentie van de slecht geleide afbetalingsmagazijnen den kop ingedrukt worden.

De juridische zijde.

De afbetalingscontracten worden in verschillende vorm afgesloten; het z.g. „huurkoopcontract” komt echter het meeste voor. Dit contract verschilt van het gewone huur-contract, dat het einddoel der overeenkomst de overdracht van den eigendom inhoudt, wat echter slechts plaats vindt, indien de koper aan zijn verplichtingen volledig voldaan heeft.

De Commissie beveelt daarom een wettelijke regeling aan tegen de meest ernstige misbruiken. Haar voornaamste conclusie in dit opzicht is, dat de wet bepale, dat de verkoper bij wanbetaling niet gerechtigd is, de reeds betaalde termijnen zonder meer te behouden en bovendien de verkochte zaak terug te nemen. De wet moet in dat geval voorschrijven, dat het betreffende goed publiek verkocht en de opbrengst verrekend wordt met het verschuldigde bedrag, terwijl een eventueel saldo aan den koper ten goede moet komen.

* * *

Hoewel wij ons niet kunnen ontveinzen, dat dit rapport op het kardinale punt een groote leemte vertoont, waarvan de Commissie zich overigens wel bewust is, is het niettemin van groot belang, dat dit voor onze volkswelvaart zoo belangrijke verschijnsel de aandacht van een nauw hierbij betrokken groep heeft gehad.

Wij zijn evenwel van meening, dat een grondiger onderzoek naar de economische werking van dit stelsel zeer gewenscht is.

v. d. V.

De Discontoverhooging van de Deutsche Reichsbank.

De Directie van de Deutsche Reichsbank, die op 25 April jl. tot een verhooging van het disconto van 6½ tot 7½ pCt. en van de beleeningsrente van 7½ tot 8½ pCt. heeft besloten, heeft daarmede een maatregel genomen, die weliswaar zeer verstandig en door de situatie op de geldmarkt noodzakelijk geworden was, doch aan den anderen kant een nieuwen last op het Deutsche bedrijfsleven legt, juist in een periode, waarin deze verhooging met het oog op den economischen toestand zeer ongewenscht is.

Toen de Reichsbank nog geen 4 maanden geleden het besluit nam tot een verlaging van het disconto, waarbij ongetwijfeld conjunctuurpolitieke overwegingen een rol hebben gespeeld, was zij in het bezit van een goudvoorraad en een buitenlandsche deviezenportefeuille, die haar in staat stelden deze verlaging zonder ernstige bezwaren door te voeren. Sedert dien is de situatie op de internationale geldmarkten zoodanig gewijzigd, dat een discontoverhoging wegens de zeer verzwakte positie van de Reichsbank niet achterwege kon blijven.

In welke mate de Reichsbank sedert de discontoverlaging in Januari goud en deviezen heeft moeten afgeven, blijkt uit onderstaand overzicht, die de voornaamste posten van de wekelijksche bankstaten sedert het begin van het jaar in miljoenen Mark weergeeft.

Datum	Goud	Deviezen voor dekking	Wissels, Beleeningen, Effecten	Bankbiljetten in omloop	Diverse Activa	Rekening Courant	Dekking der Bankbiljett. door	
							goud	goud en deviezen
31 Dec. '28	2.729.3	155.3	2.895.8	4.930.1	530.0	816.1	55	59
7 Jan. '29	2.729.3	157.4	2.247.6	4.484.2	562.5	619.3	61	66
15 „ '29	2.729.3	156.2	1.805.2	4.080.4	561.7	609.8	66	71
23 „ '29	2.729.2	163.5	1.682.4	3.809.3	440.8	783.1	72	76
31 „ '29	2.729.2	152.2	1.969.3	4.453.9	480.8	422.9	61	65
7 Feb. '29	2.729.1	140.3	1.844.8	4.236.1	469.4	501.3	64	68
15 „ '29	2.728.9	100.4	1.618.1	4.077.3	544.6	467.2	67	69
23 „ '29	2.729.0	99.1	1.593.0	3.902.1	481.5	572.7	70	72
28 „ '29	2.728.9	90.4	2.266.8	4.553.0	470.7	525.6	60	62
7 Mrt '29	2.682.8	128.0	1.996.3	4.337.7	506.1	502.9	62	65
15 „ '29	2.646.9	67.8	1.867.3	4.165.8	517.4	448.5	64	65
23 „ '29	2.646.9	67.0	1.809.6	4.033.0	528.8	528.3	66	67
31 „ '29	2.682.7	36.0	2.524.0	4.822.0	550.8	478.1	56	56
6 Apr. '29	2.579.5	33.7	2.338.0	4.446.7	567.7	608.5	58	59
15 „ '29	2.429.9	23.7	2.335.0	4.145.2	488.4	670.3	59	59
23 „ '29	2.178.9	39.9	2.373.4	3.918.9	541.3	769.3	56	57

Bij de beschouwing van de aanhoudende daling van den goudvoorraad en de deviezenportefeuille moet men rekening houden met den ongunstigen toestand op de kapitaalmarkt. Immers in het eerste kwartaal van dit jaar was het totaalbedrag der buitenlandsche leeningen ongeveer 50 pCt. kleiner dan een jaar geleden, terwijl op de binnenlandsche markt de situatie nog ongunstiger was. Het bedrag der uitgegeven binnenlandsche leeningen bedroeg in het eerste kwartaal van dit jaar nog geen R.M. 200 miljoen, tegenover bijna R.M. 600 miljoen in de overeenkomstige periode van 1928.

Neemt men naast de reeds genoemde factoren, de passieve handelsbalans in aanmerking en verder het feit, dat uit hoofde van het eerste normale hersteljaar

de vraag naar deviezen grooter is dan andere jaren, dan is het niet te verwonderen, dat de Rijksbank de discontoverlaging, die zij in Januari slechts bij wijze van proef heeft doorgevoerd, weder ongedaan heeft moeten maken en zelfs het disconto een ½ pCt. boven dat van het vorige jaar heeft moeten stellen.

* * *

Het is voldoende bekend, dat de gebeurtenissen op de geldmarkt te New York de voornaamste oorzaak zijn geweest van de spanning op de belangrijkste Europeesche geldcentra om hier nog uitvoerig bij stil te staan. Wij kunnen echter niet nalaten even te releveeren, welken invloed de hooge rentestand te New York op de Europeesche geldmarkten heeft uitgeoefend. Achtereenvolgens hebben de volgende Europeesche centrale banken sedert het begin van het jaar haar disconto moeten verhoogen.

7 Februari	Bank of England	4½ tot 5½ pCt.
13 Maart	Bank van Italië	5½ " 6 "
25 "	De Nederl. Bank	4½ " 5½ "
19 April	Bank van Polen	8 " 9 "
24 "	Oostenr. Nat. Bank	6½ " 7½ "
24 "	Hong. Nationale Bank	7 " 8 "
26 "	Duitsche Rijksbank	6½ " 7½ "

Van de overige belangrijke Europeesche centrale banken hebben alleen de Banque de France en de Zwitsersche Nationale Bank haar disconto kunnen handhaven. De laatst genoemde instelling heeft hertoe echter sedert het begin van Maart tot een kortingenteering van het buitenlandsche wisselmateriaal moeten overgaan.

Ledenvergadering van de Vereeniging „Instituut voor Economische Geschriften.”

Het Dagelijksch Bestuur van bovengenoemde vereeniging maakt bekend, dat een algemeene vergadering van de leden der Vereeniging zal gehouden worden op Woensdag, 15 Mei a.s., des avonds te 9 ure, in „Pulchri Studio” te 's-Gravenhage, Lange Voorhout 15.

Kosten van het levensonderhoud bij arbeidersgezinnen en gezinnen van meergegoeden te Amsterdam.

Sedert Maart 1926 berekent het Bureau thans zijn indexcijfers der kosten van het levensonderhoud voor arbeidersgezinnen eenerzijds en voor gezinnen van meergegoeden anderzijds volgens een type-budget, dat de uitgaven in het jaar 1 October 1923—30 September 1924 weergeeft, en op de basis van het peil der prijzen in de periode 1911-13 = 100. Volgens dezelfde methode zijn ook voor Maart 1929 de indexcijfers vastgesteld, doch in de tabellen, waarin de resultaten van de berekening zijn opgenomen, zijn een drietal wijzigingen gebracht:

1. tot dusver werd alleen bij de vergelijking met de prijzen in 1923-24 (tabel 1) het indexcijfer van de kosten der voeding gegeven naast dat van de totale kosten van het levensonderhoud, terwijl bij de vergelijking met de prijzen vóór den oorlog werd volstaan met de vermelding van het totale indexcijfer. Daar van verschillende zijden belangstelling voor het ontbrekende is betoond ten behoeve van vergelijking met buitenlandsche indexcijfers, waarvan sommige betrekking hebben op de voeding alleen en niet op het geheele levensonderhoud, wordt voortaan ook het indexcijfer van de kosten der voeding in tabel 2 opgenomen, zoowel op de basis van 1911-13 als op die van 1923-24;

2. de cijfers op de basis van het peil der prijzen in Maart 1920 worden voortaan uit genoemde tabel weggelaten;

3. in de wijze, waarop in tabel 1 de uitgaven voor de gezinnen van meergegoeden zijn uitgedrukt, is verandering gebracht. Voor de vergelijkbaarheid met de arbeidersgezinnen waren deze uitgaven tot en met December 1928 uitgedrukt per verbruikseenheid per week. Waar evenwel voor de arbeidersgezinnen een dergelijke voorstelling geheel in overeenstemming is met den aard der levenswijze, in zoverre voor deze gezinnen de week inderdaad de tijdseenheid is, die voor de beoordeeling van inkomsten en uitgaven naar voren komt, is zulks bij de gezinnen van beter gesitueerden, waarop het betreffende gedeelte van tabel 1 betrekking heeft, niet het geval en leveren de tot dusver gepubliceerde cijfers geen beeld van eenige betekenis. Te beginnen met

	Arbeidersgezinnen. Gemiddelde inkomsten f 1902 per gezin.			Gezinnen v. meergeg. Gemiddelde inkomsten f 8527 per gezin.		
	Voe- ding ¹⁾	Rest ²⁾	Totaal	Voe- ding ¹⁾	Rest ²⁾	Totaal
Gemidd. uitgave p. gezinseenheid ³⁾ in centen gedurende het jaar 1 Oct. 1923-30 September 1924.	493	608½	1101	925½	2900	3825½
Bedragen in centen, welke per gezinseenheid zouden zijn uitgegeven, indien besteed aan hetzelfde als in het jaar 1 Oct. 23-30 Sept. '24 in:						
Maart 1927....	444½	592½	1037	842	2800	3642
Juni 1927....	457	587½	1044½	867½	2792	3659½
Sept. 1927....	457	586	1043	859½	2788	3647½
Dec. 1927....	469	588	1057	876	2792½	3668½
Maart 1928....	467	588½	1055½	3803	12851	16654
Juni 1928....	476½	588	1064½	3934	12861	16795
Sept. 1928....	465	589½	1054½	3797	12850	16647
Dec. 1928....	460½	586½	1047	3823	12847	16670
Maart 1929....	456½	592½	1049	3756	12833	16589

¹⁾ Brood, beschuit, koek, grutterswaren, melk, kaas, eieren, vleesch, visch, vetten, suiker, andere kruidenierswaren, aardappelen, groenten, fruit, dranken, maaltijden buitenshuis bereid, berek. voed. vacantie buiten A'dam.

²⁾ Kleding, schoeisel, huishuur, brandstof, gas, electriciteit, toilet-, wasch-, schoonmaakartikelen, woninginrichting huisraad, fondsgelden, contributie, periodieken, rooken, ontspanning, spoor, tram, diversen (incl. hulp in de huishouding).

³⁾ De herleiding tot gezinseenheden geschiedt aldus, dat de man geldt voor 1, de vrouw voor 0,9, een kind in het eerste levensjaar voor 0,15, in het tweede voor 0,2, in het derde voor 0,3 volwassene en zoo geleidelijk opklimmende met 0,05 voor elk leeftijdsjaar.

⁴⁾ Voor de arbeidersgezinnen hebben de cijfers betrekking op wekelijksche uitgaven; voor de gezinnen van meergegoeden op maandelijksche uitgaven.

Alleen van de gegevens over 1927 zijn de cijfers voor de laatstgenoemde gezinnen berekend op basis van de wekelijksche uitgaven.

Maanden	Indexcijfers voor arbeidersgezinnen op de basis van		Indexcijfers voor gezinnen v. meergegoeden op de basis van	
	de periode 1911/13=100	de periode 1 Oct. 1923-30 Sept. 1924 = 100	de periode 1911/13=100	de periode 1 Oct. 1923-30 Sept. 1924 = 100
1911/13	100		100	
Mrt. 1920	213,7		198,3	
Dec. 1920	221,6			
Juni 1921	207,9			
Dec. 1921	190,4			
Juni 1922	186,8			
Dec. 1922	176,3			
Juni 1923	173,5			
Dec. 1923	177,6			
Mrt. 1924	179,1	176,6		
Juni 1924	173,3			
Sept. 1924	176,3			
Dec. 1924	180,8			
Juni 1925	179,1			
Dec. 1925	177,2			
Juni 1926	170,9	96,8	171,7	97,3
Dec. 1926	167,8	95,0	169,5	96,1
Juni 1927	167,4	94,8	168,9	95,7
Dec. 1927	169,5	96,0	169,3	95,9
Mrt. 1928	169,2	95,8	169,4	96,0
Juni 1928	170,4	96,5	170,5	96,6
Sept. 1928	169,2	95,8	169,3	95,9
Dec. 1928	167,9	95,1	169,4	96,0
Mrt. 1929	168,5	95,4	168,6	95,5

Maart 1929 worden daarom voor deze gezinnen de uitgaven weergegeven per verbruikseenheid per maand. Uiteraard heeft dit geenerlei invloed op de overige cijfers, met name de stijgings- en dalingspercentages uit genoemde tabel.

Te vermelden is verder, dat na het in Januari 1928 door den Woningdienst in samenwerking met het Bureau ingestelde onderzoek naar den stand der huren, een nieuw onderzoek gehouden is in den aanvang van dit jaar, waarvan de uitkomsten in de berekening van het indexcijfer over Maart 1929 konden worden verwerkt. Dit onderzoek, dat

geheel op dezelfde wijze plaats vond als verleden jaar (zie bijlage bij het Maandbericht over Maart 1928), betrof 2458 arbeiderswoningen en 313 woningen van meergegoeden (in totaal dus 2771). In de overgrote meerderheid waren dit dezelfde woningen als vroeger, zoodat nog steeds mag worden aangenomen, dat de gegevens representatief zijn voor het huurpeil in de geheele stad en ook de waarborg bestaat van de continuïteit der cijfers. Het resultaat van het onderzoek is, dat voor de arbeiderswoningen een stijging werd gevonden van 7.4 pCt. sedert 1923-'24 (tegen 6 pCt. in Januari 1928 en 3.9 pCt. bij de woningtelling van November 1925) en voor de woningen van beter gesitueerden 5.5 pCt. (tegen resp. 5.7 pCt. en 3.4 pCt.). Het verschil tusschen de cijfers voor de twee categorieën van woningen is hieraan toe te schrijven, dat bij de woningen van meergegoeden de nieuw gebouwde woningen, waarvan de huur in 't algemeen gedaald is, ten opzichte van den voorraad oude woningen aanzienlijk talrijker zijn dan bij de arbeiderswoningen.

Over de maand Maart 1929 bedraagt het indexcijfer, op de basis van de prijzen in de periode 1923-'24 = 100:

voor arbeidersgezinnen 95.4 (tegen 95.1 in December jl.) en voor gezinnen van meergegoeden 95.5 (tegen 96.0).

Voor de gezinnen der eerste categorie is er dus in het afgelopen kwartaal een stijging van 0.3 pCt. en voor die der tweede een daling van 0.5 pCt.

In dit kwartaal van 1929 hebben zich dezelfde seizoensinvloeden doen gelden als in het overeenkomstige van 1928: aanzienlijke stijging bij groenten en aardappelen, waartegenover moest worden gewonnen op een belangrijke daling bij melk, eieren, vetten. Terwijl echter in 1928 de daling der laatstgenoemde artikelen bij de arbeidersgezinnen overwoog

(indexcijfers in Maart 1928 95.8 tegen 96.0 in December 1927) en bij de gezinnen van meergegoeden de stijging zoo goed als te niet deed (indexcijfers resp. 96.0 en 95.9), was in 1929 het omgekeerde het geval. Omtrent de voornaamste oorzaken daarvan kan, behalve het bovenstaande omtrent de huishuur, nog het volgende worden vermeld.

De postbrandstof onderging een niet onbelangrijke stijging, veroorzaakt door prijsverhoogen van anthraciet en eierkolen en vooral van petroleum, waarvan de prijs in Maart 14 cent per liter bedroeg, tegen 10 cent in het begin van December jl. Door het feit, dat de arbeidersgezinnen een veel ruimer gebruik maken van dit artikel dan de gezinnen der meergegoeden, woog deze stijging zwaarder op hun budget. Omgekeerd hadden de arbeidersgezinnen in geringere mate voordeel van de daling, die zich voor sommige andere artikelen voordeed, o.a. voor bevroren rundvleesch en versch inlandsch rundvleesch, waarvan de betere kwaliteiten sterker in prijs gedaald zijn dan de goedkoopere. Bovendien viel ten nadeele der arbeidersgezinnen een prijsverhooging te noteeren van onverpakte kunstboter, terwijl daarentegen de vrij sterke daling van natuurboter vooral ten goede kwam aan de beter gesitueerden, door de groo-tere plaats, welke natuurboter inneemt op hun huishoud-rekening.

Bij de daling van den post Dranken moet worden herinnerd aan de met ingang van 1 Maart jl. in werking getreden verlaging van den accijns op gedestilleerd.

Eindelijk kan nog worden vermeld, dat op de basis van de periode vóór den oorlog = 100 de indexcijfers bedragen: voor arbeidersgezinnen 168.5; voor gezinnen van meergegoeden 168.6.

MAANDCIJFERS.

RESUMÉ UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (VOLKENBOND).

		Maandgemiddelde			1928						
		1913	1926	1927	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland 1)	24,337	10,692	21,355	19,260	18,423	18,651	19,154	21,445	20,969	19,842
	Ver. Staten	43,088	49,729	45,197	37,434	36,968	43,536	42,943	53,446	48,532	45,002
	Frankrijk 2)	3,338	4,285	4,315	4,374	4,172	4,359	4,179	4,607	4,387	4,178
	Duitschland 3)	15,842	12,198	12,810	11,833	12,483	13,021	12,157	13,311	12,141	11,819
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	208	617	573	546	527	512	552	553	549
	Ver. Staten	2,601	3,308	3,068	3,131	3,121	3,187	3,111	3,356	3,428	3,424
	Frankrijk 4)	434	786	777	843	836	858	822	857	850	880
	België	207	281	313	321	324	329	325	344	331	345
	Duitschland 5)	1,397	803	1,092	1,021	1,035	1,031	985	1,016	267	883
Import (voor binnenl. verbruik)	Engeland 1000 £ 6)	54,931	92,989	91,282	87,898	87,015	88,944	80,826	93,757	96,023	92,373
	Ver. Stat. 1000 \$	147,932	367,340	346,924	316,703	322,837	352,639	324,928	367,647	326,502	338,000
	Frankrijk 1000 Frs. 7)	701,778	4968,923	4420,823	4701,036	4048,506	4164,142	4229,188	4730,519	4735,939	5212,912
	Italië 1000 Lire 8)	303,803	2156,571	1697,440	2126,170	1740,143	1551,654	1616,533	1812,527	1863,658	2302,215
	D'land 1000 M. 9)	897,474	808,500	1150,100	1107,846	1182,510	1083,419	1088,227	1213,321	1173,329	1100,870
Export (binnenlandsche producten)	Engeland 1000 £ 6)	43,771	54,421	59,090	59,472	60,885	62,217	56,620	64,313	63,767	60,394
	Ver. Stat. 1000 \$	204,024	392,643	396,572	380,305	371,471	371,428	414,977	544,022	544,863	475,000
	Frankrijk 1000 Frs. 10)	573,351	4936,893	4577,063	4214,438	3940,916	4170,011	4190,539	4448,456	4614,005	4733,095
	Italië 1000 Lire 8)	209,303	1555,377	1301,232	1410,465	1001,190	1115,252	1157,195	1299,512	1322,234	1595,392
	D'land 1000 M. 9)	841,436	827,500	864,600	892,857	914,131	1025,793	1058,555	949,810	940,018	978,364
Inklaringen (1000 tons)	Engeland (geladen) 6)	4,089	5,348	5,049	5,288	5,438	5,352	5,158	5,630	4,804	5,059
	Ver. Staten (gel. en ballast) 11)	2,827	4,354	4,441	4,954	5,384	5,270	4,927	5,347	5,047	4,810
	Frankrijk (geladen)	2,876	3,678	4,088	4,600	4,636	4,750	4,602	4,673	4,245	4,522
	Italië (gel. en ballast)	1,560	1,485	1,654	1,790	1,721	1,721	1,721	1,834	1,834	1,834
Aantal werklozen in 1000	Engeland 11)				1,273	1,377	1,375	1,355	1,404	1,453	1,334
	Italië 12)				247	234	248	269	282	321	364
	Duitschland 13)				268	274	288	294	325	428	749
Indexcijfers van koersen v. aandelen.	Ver. Staten 14)				209,1	211,1	224,0	239,8	248,7	273,8	280,8
	Engel. 15 (1913=100)				240	241	243	248	249	245	239
	Zweden 16) (nom. waarde = 100) ...				226	214	230	239	234	249	252
	Zwitserland 17) (id.) Nederland 18) (1921-25 = 100) ...				243,6	239,9	249,5	256,1	255,3	251,3	252,8
				111	109	113	115	112	113	115	

1) Voor den verkoop beschikbaar. Vanaf einde 1921 zonder Ierland. 2) Incl. bruink. Vanaf 1918 incl. Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 incl. sedert Jan. 1927 excl. het Saargebied. 3) Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Saargebied en de Pfalz. Vanaf Juli 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. 4) Vanaf 1919 inclusief Elzas-Lotharingen. 5) Zonder Luxemburg. Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen, vanaf 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. 6) Vanaf 1 April 1923 met inbegrip van den handel van Groot-Brittannië en Noord Ierland met den Ierschen vrijstaat en uitgezonderd den buitenlandschen handel van den Ierschen vrijstaat. 7) Sedert Januari 1921 gedeclareerde waarde. 8) Sedert Januari

1922 nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden. 9) Vanaf Januari 1922 in goudmarken. 10) Met ingang van 1925 officieele waarde-cijfers. 11) Verplichte verzekering. Sedert April 1922 excl. den Ierschen Vrijstaat. 12) Geheel werkloos. 13) Leden van vakverenigingen; geheel werkloos. Sedert Jan. 1927 mijnwerkers inbegrepen. 14) Wall Street Journal: 20 gewone aand. Maandgem. in \$. 15) London and Cambridge Economic Service: 20 gew. aand. 16) Officieel: Industrieel en Scheepvaart-aand. 17) Nationale Bank: 32 Industrieel aandelen. 18) Officieel: 49 gewone aandelen. a) bruinkool inbegrepen.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen*)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Mon-treal 1)
23 Apr. 1929	66.52½	66.37½	66.40	6.27½	104¾	2.47
24 " 1929	66.52½	66.37½	66.40	6.27½	104¾	2.47
25 " 1929	66.52½	66.37½	66.40	6.27½	104¾	2.47
26 " 1929	66.50	66.37½	66.37½	6.26	104¾	2.47
27 " 1929	66.50	66.37½	66.35	6.27	104¾	2.47½
29 " 1929	66.47½	66.35	66.35	6.26	104¾	2.46½
Laagste d.w. 1)	66.40	66.30	66.30	6.23	104¾	2.46½
Hoogste d.w. 1)	66.55	66.40	66.42½	6.30	105½	2.47½
22 Apr. 1929	66.55	66.40	66.40	6.27½	104¾	2.47
15 " 1929	66.52½	66.42½	66.45	6.26½	104¾	2.47
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26½	105%	2.48%

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 30 April 1929 voor te telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
Europa.				
Londen *)	£	12.10½	12.07½	5½
Berlijn *)	100 Mark	59.26	58.97½	7½
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.72½	3½
Brussel *) §)	100 Belga	34.59	34.55½	4
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.91	
Zürich *)	100 "	48.—	47.92	3½
Praag	100 Kronen	7.37½	7.36	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	34.95	7½
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.30	8
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.48	6
Sofia	100 Leva	48.—	1.79½	9
Belgrado	100 Dinar	4.379	4.37½	6
Stamboel	Turksch £	10.93	1.22½	
Athene	100 Drachme	3.23	3.22½	9
Milaan **)	100 Lira	13.09	13.03	7
Madrid **)	100 Peseta	48.—	35.67½	5
Lissabon	Escudo	2.68½	0.11½	8
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	66.35	5
Oslo *)	100 "	66.67	66.35	5½
Stockholm *)	100 "	66.67	66.50	4½
Reickjavik	100 IJsl. Kr.	66.67	54.55	
Warschau	100 Zloty	27.91	0.27½	9
Kovno (Litauen) ..	100 Lita	24.88	0.24½	7
Riga (Letland) ...	100 Lat	48.—	48.—	7
Reval (Estland)...	100 Estl. Kr.	66.67	66.45	7½
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26½	6.24½	7
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.90	
Danzig	100 Gulden	48.42	48.25	7
Amerika.				
New-York *)	\$	2.4878	2.48½	5
Montreal	Canad. \$	2.4878	2.47	
Mexico	Mex. Dollar	1.24	1.20	
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0569½	1.04½	6
La Paz (Bolivia) ...	Boliviano	0.9080	0.90½	
Rio de Janeiro ...	Milreis (pap.)	0.8075½	0.29½	
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.30½	6½
Bogota (Columbia) .	Peso	2.42	2.39½	7
Quito (Ecuador) ..	Sucre	1.21	0.495	
Lima (Peru)	Per. £	12.10½	10.20	6
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	2.40	
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.48	27
Paramaribo	Gulden	1.—	0.9770	
Willemstad (Curaç.)	Gulden	1.—	1.01½	
San José (C. Rica) .	Colon	1.16	0.62	
Guatemala	Quetzal	2.48¾	2.48½	
Managua (Nicarag.)	Cordoba	2.48½	2.45½	
San Salvador (Salv.)	Colon	1.2440	1.23	
Azië.				
Calcutta	Rupée	0.91	0.90½	7
Batavia	Gulden I.C.	1.—	0.99½	
Kobe	Yen	1.24	1.12	5.48
Hong Kong	Dollar	1.24	1.22	
Shanghai	Tael	1.52	1.52	
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.39	
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.21	
Bangkok	Baht	1.10	1.12½	
Teheran (Perzië) ..	Kran	0.23½	0.23½	
Afrika.				
Kaapstad	£	12.10½	12.04½	5½
Alexandrië	Egypt. £	12.42	12.38	
Australië.				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10½	12.01½	6
Nieuw Zeeland	£	12.10½	12.04½	6

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. *) Not. te A'dam. **) id. noteering te R'dam. Ov. not. part. opg. §) 1 Belga = 5 frank.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
23 April 1929	4,85½/8	3,907/8	23,71	40,17½
24 " 1929	4,85½/8	3,907/8	23,71½/8	40,18
25 " 1929	4,85½/8	3,907/8	23,71¼	40,18
26 " 1929	4,85½/16	3,907/8	23,65½	40,19
27 " 1929	4,85½/16	3,907/8	23,69½	40,19
29 " 1929	4,85½/16	3,907/8	23,70¾	40,21
30 April 1928	4,87½/16	3,93½	23,91¼	40,31
Muntpariteit ..	4,8667	13,92	23,81¼	40½/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	13 Apr. 1929	20 Apr. 1929	22,27 April '29 Laagste	27 Apr. 1929 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97½	97½	97½/16	97½/16
Athene	Dr. p. £	374¾	374¾	374½	374½
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10½	1/10½	1/10½	1/10½
Budapest ...	Pen. p. £	27.87	27.86	27.83	27.88
B. Aires ...	d. p. \$	47½/32	47½	47½/32	47½/16
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/531/32	1/51½	1/51½	1/51½
Constantin ...	Piast. p. £	985	985	980	995
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/11½	1/11½	1/11½	2/0½/16
Kobe	Sh. p. yen	1/10½	1/10½	1/10½	9/32
Lissabon ...	Escu. p. £	108½	108½	108	108½
Mexico 1) ...	\$ per £	10.10	10.25	10.00	10.50
Montevideo ..	d. per £	49¼	48¾	47¾	48
Montreal ...	\$ per £	4.89½	4.89½	4.88¾	4.89½
R.d.Janeiro ..	d. per Mil.	557½	557½	57½	529½
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/6½	2/6½	2/5¾	2/6½
Singapore ...	id. p. \$	2/349½	2/349½	2/323½	2/319½
Valparaiso *)	\$ p. £	39.51	39.60	39.58	39.61
Warschau ...	Zl. p. £	43¾	43¾	43½	43½

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in pence. doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

	Londen 1)	N.York 2)		Londen
22 Apr. 1929..	25½/16	55½	22 Apr. 1929....	84/11½
23 " 1929..	25½/16	55¾	23 " 1929....	84/10½
24 " 1929..	25½	55½	24 " 1929....	84/10½
25 " 1929..	25½	55½	25 " 1929....	84/11
26 " 1929..	25½	55½	26 " 1929....	84/11½
27 " 1929..	25½	55½	27 " 1929....	84/11½
28 Apr. 1928..	26½/16	58½	28 Apr. 1928....	84/11
20 Juli 1914..	24½/16	59	20 Juli 1914....	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 April 1929	23 April 1929
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 403.676,69	f 352.503,33
Voorschot op ultimo Maart '29 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.....	" 40.599.929,70	" 40.599.929,70
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 733.581,29	" —
Id. aan Suriname	" 11.957.721,83	" 12.519.077,72
Id. aan Curaçao	" —	" 262.533,54
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 146.890.947,30	" 143.343.110,28
Vordering op andere Staatsbedrijven 2)	" 26.773.184,41	" 20.237.210,19
Vordering op andere Staatsbedrijven 2)	" 5.292.578,42	" 4.572.578,72
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt.....	f 11.195.550,71	f 9.075.521,24
Schatkistbiljetten in omloop 1).....	" 91.395.000,—	" 91.395.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 64.090.000,—	" 64.190.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank	" 30.000.000,—	" 30.000.000,—
Daggeldleeningen	" 16.000.000,—	" —
Zilverbons in omloop	" 11.565.221,50	" 11.555.786,50
Schuld aan Ned.-Indië	" —	" 475.506,30
Id. aan Curaçao	" 92.308,92	" —
Id. aan het Alg. Burg. Pensioenfonds 2)	" 105.841,46	" 65.375,15
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 3)	" 41.674.514,95	" 42.912.548,07
Id. aan andere Staatsbedrijven 3).....	" 1.590.100,—	" 1.540.000,—
Id. aan diverse instellingen 3).....	" 12.297.608,63	" 12.299.401,02

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	13 April 1929	20 April 1929
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	f 11.264.000,—	f 13.007.000,—
Saldo bij de Javasehe Bank	" —	" —
Verplichtingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	" —	" —
Waarvan Muntbiljetten	" —	" —
Muntbiljetten in omloop	" 47.897.000,—	" 47.316.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds ..	" 751.000,—	" 3.162.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postbank	" 1.622.000,—	" 1.138.000,—
Voorschot van de Javasehe Bank	" 1.322.000,—	" 5.588.000,—

DUITSCHER RIJKSBANK.
Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Apr. 1929	2.429,9	154,3	23,7	2.120,9	121,1
6 " 1929	2.579,5	140,9	33,7	2.148,4	96,5
31 Mrt. 1929	2.682,7	129,7	36,0	2.295,8	135,1
23 " 1929	2.646,9	94,0	67,0	1.672,9	43,6
15 " 1929	2.646,9	94,0	67,8	1.715,2	59,0
15 Apr. 1928	2.019,2	85,6	194,1	2.248,7	39,6
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa 2)	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Apr. 1929	93,0	488,4	4.145,2	670,3	252,3
6 " 1929	93,1	567,7	4.446,7	668,5	237,6
31 Mrt. 1929	93,1	550,8	4.822,0	478,1	223,5
23 " 1929	93,1	528,8	4.033,0	528,3	205,9
15 " 1929	93,1	517,4	4.165,8	448,5	194,7
15 Apr. 1928	94,0	527,9	3.996,5	613,9	196,1
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 15, 6 April, 31, 23, 15 Mrt. '29, 15 April '28, resp. 45; 38; 12; 49; 44; 51 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.
Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1929	Goud			Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
25 Apr.	962	456	44	764	38	345	2.431	16	123	
18 "	931	486	44	758	43	344	2.429	33	106	
11 "	909	496	44	757	43	342	2.461	7	86	
4 "	908	488	44	739	55	341	2.443	35	61	
28 Mrt.	908	488	44	746	40	342	2.412	41	84	
26 Apr. 1)	760	472	44	557	48	392	2.106	17	116	

1) 1928.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.
FEDERAL RESERVE BANKS.
Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
10 Apr. '29	2.774,8	1.340,5	175,8	963,5	157,3
3 " '29	2.719,2	1.299,7	173,3	1.029,9	174,7
27 Mrt. '29	2.709,3	1.337,9	169,8	1.024,1	208,4
20 " '29	2.712,0	1.371,6	165,8	942,7	236,8
13 " '29	2.700,1	1.277,8	160,3	955,6	283,1
6 " '29	2.682,8	1.246,0	152,8	989,2	304,6
11 Apr. '28	2.748,8	1.344,5	163,9	618,7	361,6

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
10 Apr. '29	166,1	1.657,7	2.339,8	154,9	69,4	73,8
3 " '29	169,1	1.663,6	2.382,5	154,3	67,2	71,5
27 Mrt. '29	170,3	1.652,9	2.383,4	154,3	67,1	71,3
20 " '29	185,4	1.641,6	2.370,3	153,7	67,8	71,7
13 " '29	165,3	1.650,0	2.396,8	152,5	66,7	70,7
6 " '29	163,0	1.666,6	2.402,5	152,1	65,9	69,7
11 Apr. '28	378,0	1.588,8	2.478,4	137,1	67,8	71,6

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
3 Apr. '29	766	16.583	5.976	1.688	20.276	6.830
27 Mrt. '29	779	16.557	5.986	1.706	20.288	6.827
20 " '29	—	—	—	—	—	—
13 " '29	716	16.433	5.953	1.726	20.259	6.855
6 " '29	756	16.423	5.961	1.716	20.185	6.871
4 Apr. '28	648	15.787	6.596	1.780	20.934	6.805

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 29 April 1929.

De internationale fondsenmarkten zijn in de achter ons liggende berichtswEEK vrijwel alle onder den indruk geweest van de moeilijkheden, welke de besprekingen in de conferentie te Parijs betreffende de herstelverplichtingen van Duitschland hebben veroorzaakt. Het zwakste zijn deze tot uiting gekomen in de markt te New York. Daar ter plaatse heerschte weliswaar in financieele kringen bezorgdheid over den afloop van de onderhandelingen, doch de beurs en het publiek hebben hiervan klaarblijkelijk niet veel invloed ondervonden. De belangstelling voor de fondsenmarkt is iets grooter geworden, getuige de toeneming van de makelaarsvoorschotten en de stijging van de notering voor „call money”. Desondanks werd het algemeene koerspeil hierdoor niet gedrukt, omdat men veronderstelt, dat de goede gang van zaken in de industrie voorloopig niet zal worden onderbroken.

Daarentegen is de markt te Berlijn buitengewoon lusteloos geweest. Onmiddellijk na de verhooging van het disconto door de Rijksbank viel een zekere opleving van de omzetting en zelfs een lichte stijging van het koerspeil op te merken, vermoedelijk in verband met het feit, dat de onzekerheid omtrent de door de Rijksbank te volgen politiek tot het verleden behoorde. Den volgende dag echter reeds viel een reactie waar te nemen, welke nog in de hand werd gewerkt door de groote vraag naar buitenlandse betaalmiddelen, waardoor een algemeen gevoel van onrust is ontstaan. De financieele leiding, ook de bankinstellingen, hebben een rustige houding bewaard, waardoor tegen het einde van de berichtperiode een licht herstel is ingetreden, gepaard gaande met een daling van de noteringen voor buitenlandse betaalmiddelen.

Te Parijs was men evenmin opgewekt. Teekenend voor deze markt is, dat zich vrijwel geen koopers voordoen, ondanks het feit, dat de achteruitgang van den laatsten tijd een belangrijk deel van het koerspeil verloren heeft doen gaan. Men schijnt levreesd te zijn voor hogere geldkoersen en geeft in dit verband de voorkeur aan een afwachtende houding.

De markt te Londen is ook tijdelijk geaffecteerd door de onrust inzake de herstelbetalingen. Tot ingrijpen op de markt is het vrijwel niet gekomen; de schaduw van de naderende verkiezingen heeft veroorzaakt, dat het publiek, zoowel als de beroepshandel, voorzichtig zijn geworden ten opzichte van nieuwe engagementen.

Ten onzent is de markt, althans wat sommige afdelingen betreft, onder den indruk geweest van de moeilijkheden te Parijs. Op de beleggingsmarkt is dit tot uiting gekomen ten aanzien van Deutsche obligaties, welke op sommige dagen vrijwel onverkoopbaar waren en daarna tegen lagere koersen werden verhandeld. Inheemsche beleggingspapieren daarentegen zijn niet veel veranderd, ondanks het feit, dat de geldmarkt nog geen teekenen van verruiming heeft getoond. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 103³/₁₆, 103³/₈; 4¹/₂ pCt. Ned.-Indië 1917: 96¹³/₁₆, 96⁷/₃₂; 5 pCt. Brazilië 1913 £ 20—100: 72¹/₂, 73; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 105¹/₁₆, 105¹/₈.

Het sterkst hebben aandeelen in industrieele ondernemingen weer de aandacht getrokken. Certificaten Margarine Unie werden in ruime mate verhandeld, doch de publicatie van het jaarverslag heeft een vrij scherpe reactie in het leven geroepen, welke nog werd versterkt door den algemeenen toestand. Daarentegen konden aandeelen Philips Gloeilampenfabrieken een krachtigen vooruitgang behalen, eveneens in verband met het jaarverslag dezer onderneming; het hoogste punt werd nochtans niet geheel behouden. Voor aandeelen in kunstzijdefabrieken is de belangstelling iets grooter geworden, met name voor aandeelen Hollandsche Kunstzijde Industrie — waarin echter de omzetting zeer klein bleven — en voor aandeelen Enka. Maekubec heeft zich op den achtergrond bewogen. Eenige vraag ontwikkelde zich voorts voor aandeelen Amsterdamse Droogdok Mij., Rotterdamse Droogdok Maatschappij, enz. Amsterdamsche Droogdok Mij.: 201, 225; Centrale Suiker Mij.: 65¹/₂, 65¹/₄; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 166, 184; Internationale Viscose: 71¹/₂, 80¹/₂; Maekubec: 118, 116¹/₂; Margarine Unie: 436, 420¹/₂; Ned. Kabelfa-

DE Pandbrieven der Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee behorende tot de beleggingsfondsen der Rijkspostspaarbank, der Rijksverzekeringsbank en van het Kroondomein
Verkrijgbaar 4¹/₂ pCts. Pandbrieven à 99 pCt. en 5 pCts.
Pandbrieven à 100¹/₂ pCt.

briek: 496, 485½; Ned. Kunstzijdefabr.: 350½, 364; Philips Gloeilampenfabr. (Gem. Bez. v. Aand.): 890½, 896; Ougrée Marihay: 390½, 384½; Separator: 165½, 162; Zweedsche Lucifer Mij.: 380, 375; R'damsche Droogdok Mij.: 245, 260½.

Opmerkelijk is het verloop voor *petroleumaandeelen* geweest, althans voor zoover het aandeelen Perlak Petroleum Mij. betreft. Tegen het slot van de berichtswEEK stegen deze aandeelen van den éénen dag op den anderen circa 40 pCt., in verband met aankopen voor Indische rekening. Daar-entegen zijn aandeelen Koninklijke op den achtergrond gebleven; de koersfluctuaties waren hier gering. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 371¼, 373¼; Kon. Ned. Petr. Mij.: 392, 390½; Perlak Petr.: 189, 226; Peudawa: 38, 38¼₁₆; Marland Oil: 42, 40¼.

In *mijnbouwaandeelen* is vrij veel omgegaan, voornamelijk in aandeelen Boeton. Er zijn nogal fluctuaties voorgekomen, doch ten slotte bleef het koerspeil nagenoeg ongewijzigd. Ook aandeelen Algemeene Exploratie Maatschappij hebben belangstelling getrokken. Na een scherpe daling is hier een herstel ingetreden, onder den invloed van de stijging in aandeelen Perlak Petroleum. Alg. Exploratie Mij.: 222, 217½; Billiton 1e Rubriek: 550, 545; Boeton Mijnbouw Mij.: 268, 269; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 98, 96; Redjang Lebong: 146, 148½; Singkep Tin Mij.: 291½, 285.

Voor het overige was de fondsenmarkt kalm. Over het algemeen heeft men er de voorkeur aan gegeven in de niet bij uitstek speculatieve fondsen een afwachtende houding aan te nemen, in verband met de ontwikkeling van den internationalen toestand. Zoo waren aandeelen in *rubber-ondernemingen* nagenoeg verlaten; bovendien hebben de noteringen voor rubber geen aanleiding tot ingrijpen gegeven. Amsterdam Rubber: 254, 253¼; Deli Batavia: 165½, 161; Hessa Rubber: 304, 310; Indische Rubber: 243¼, 249¼; Java Caoutchouc: 151½, 143½; Kali Telepak: 267, 270; Majanglanden: 243 (ex claim ad f 35), 241; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 251, 245; R'dam Tapanoeli: 101, 103; Serbadjadi: 193¼, 193; Sumatra Caoutchouc: 155, 151; Sumatra Rubber: 203, 200; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 146½, 146; Intercontinental Rubber: 107½₃₂, 10.

De *tabaksmarkt* was eveneens stil. Aandeelen Arendsburg zijn tamelijk sterk gedaald, als gevolg van beschouwingen omtrent de tabak dezer maatschappij. Doch ook de andere fondsen uit deze afdeling waren aan den loomen kant, al hebben aandeelen Deli Batavia en Senembah tegen het slot een lichte verbetering kunnen behalen. Arendsburg: 598, 574; Besoeki Tabak Mij.: 505, 494; Deli Batavia: 450, 455½; Deli Mij.: 415, 413½; Ngoepit: 335, 325; Oostkust: 173¼, 176½; Senembah: 463, 470; Temoeloes Landbouw: 445, 450.

Suikeraandeelen waren vrijwel verlaten; noch in H.V.A., noch in de andere aandeelen uit deze rubriek is iets van betekenis omgegaan. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 161, 163; H.V.A.: 639½, 640; Javasche Cultuur Mij.: 389, 392; Maron: 226; 231; Moormann: 280, 293; Ned.-Ind. Suiker Unie: 247, 244; Poerworedjo: 80½; Suiker Cultuur Mij.: 236, 242; Wattoetoelis Poppoh: 768, 766.

De *scheepvaartafdeeling* heeft hier en daar een afbrokkeling te zien gegeven. Een uitzondering hebben aandeelen Koninklijke Paketvaart en Nederlandsche Scheepvaart Unie gevormd, hoewel ook hier de hoogste koersen niet gehandhaafd konden worden. Holland-Amerika Lijn: 68½; Java-China-Japan Lijn: 150, 148; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 93¼ (ex div. ad 5 pCt.), 89½; Ned.

Scheepvaart Unie: 220½, 222; Nievelt Goudriaan: 112¼, 111¼; Stoomv. Mij. Nederland: 204¼, 202½.

Thee-aandeelen hebben een kalm verloop gehad. De vraag, welke na de afschaffing van de invoerrechten op thee in Engeland vrij groot is geweest, is geleidelijk ingekrompen, doch voor het meerendeel zijn toch iets hogere koersen bereikt. Amsterdam Thee: 110½, 109¼; Goalpara: 598, 600; Melangbong: 189, 187½; Kongga Landbouw: 335¼, 346; Sedep: 515, 520; Sindangsarie: 193, 187; Telega Palengan: 405, 400.

Bankaandeelen waren rustig en niet veel veranderd. Amsterdamsche Bank: 192, 189¼; Holl. Bank v. Zuid-Amerika: 84¼, 85½; Incasso Bank: 123¼; Javasche Bank: 315; Koloniale Bank: 239¼, 238½; Ned.-Ind. Handelsbank: 165½, 163½; Ned. Handel Mij. (C. v. A.): 182½, 183; R'damsche Bankverg.: 108¼; Twentsche Bank: 143, 140 (ex slot ad 3½ pCt.).

De *Amerikaansche markt* was stil, doch niet ongeani-meerd, met uitzondering van sommige fondsen, zooals Anaconda Copper, waarin een scherpe reactie is voorgekomen. Anaconda Copper: 285, 238; Studebaker: 83½, 84½; U. S. Leather: 24½, 23½; U. S. Steel Corp.: 185, 184; Atchison Topeca: 197½, 200; Erie: 72½, 72¼; Missouri Kansas & Texas: 47½₁₆, 50¼₁₆; St. Louis & San Fransisco: 116½, 116¼; Union Pacific: 215, 217; Wabash Railway: 65½₁₆, 67¼₁₆.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

30 April 1929.

Weder zijn deze week aan de graanmarkt de prijzen voor bijna alle artikelen gedaald. Voor de tarwe was dat voornamelijk het gevolg van de toenemende mate, waarin de in de exportlanden aanwezige hoeveelheden haar druk laten gevoelen. Veel sterker dan tot nog toe gaat den laatsten tijd die invoerd uit van de Vereenigde Staten, waar men in dit seizoen tot nog toe steeds de tarwe boven export-pariteit heeft gehouden, doch zich nu bij de uitstekende vooruitzichten voor de nieuwe wintertarwe voor de noodzakelijkheid ziet geplaatst om van het groote overschot zooveel mogelijk te exporteeren. Ten gevolge van de hooge prijzen, waarop men in de Vereenigde Staten tot nog toe de tarwe heeft gehouden, is de zichtbare voorraad daar nu van ongekend grooten omvang. In Canada heeft de export tot nog toe in flink tempo plaats gevonden, doch de Canadeesche oogst is zoo groot geweest, dat ook daar het overschot grooter is dan ooit tevoren. Het schijnt, dat men zich vooral in de laatste 2 weken in Canada ernstig is ongerust gaan maken over de mogelijkheid, vóór de nieuwe tarwe binnenkomt het overschot van den ouden oogst binnen matige grenzen terug te brengen. Bij dit alles laat zich in Noord-Amerika bij voortdurend zeer sterk de concurrentie van het Zuidelijk halfrond gevoelen, waarbij speciaal Argentinië er telkens in slaagt om bij eenigszins betere Noord-Amerikaansche marktstemmingen flinke hoeveelheden tarwe in Europa te plaatsen. Sterk zijn de prijzen voor tarwe in Noord-Amerika deze week niet gedaald, doch duidelijk treedt voortdurend de Noord-Amerikaansche drang tot export aan het licht. Daarbij hebben in Argentinië de tarweprijzen, die geruimen tijd, slechts zeer weinig fluctuaties ondergingen, deze week een flinke verlaging ondergaan. De ook deze week weder opgetreden prijsverlaging voor tarwe heeft in verschillende invoerlanden in Europa van tijd tot tijd een uitbreiding van den ondernemings-

INDUSTRIEELLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN
MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 25.000.000.— VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 12.900.000.—

Financiering van den afzet van industrieele producten.

lust geleid. Zeer weinig vraag naar buitenlandsche tarwe bestond er in Duitschland, doch Nederland is krachtig als koper, vooral van Plata-tarwe, opgetreden en ook in België bestond op sommige dagen goede vraag, terwijl in beide genoemde landen ook Manitoba's van de lagere grades geregeld werden gekocht. Omstreeks het midden der week was ook de Engelsche markt bepaald levendig met flinke zaken in Manitoba's en bovendien met toegenomen omzet in Argentijnsche tarwe. De verbetering in de Engelsche marktstemming was niet slechts het gevolg van goede vraag van de zijde der molens, doch zij werd tevens in de hand gewerkt door omvangrijke zaken in tarwe naar Spanje, het voortgaan van vrij belangrijke zaken naar Italië, belangstelling voor overzeesche tarwe in Portugal en Griekenland. In verband met deze uitbreiding der zaken waren op 24 April de termijnmarkten in Noord- en Zuid-Amerika wat vaster, hetgeen dadelijk tot een sterke vermindering der zaken in Engeland heeft geleid en een herstel van den omzet is later, ook toen zoowel Noord- als Zuid-Amerika weder flauwer liepen, niet ingetreden. Behalve in Duitschland echter valt niet te ontkennen, dat in West- en Zuid-Europa de vraag naar tarwe uit de groote exportlanden lang niet onbevredigend is, doch de zeer groote in de exportlanden beschikbare voorraden en de goede vooruitzichten voor het nieuwe wintergraan, zoowel in Noord-Amerika als in Europa, voorkomen een prijs herstel. In den loop der week is tarwe te Chicago na de zeer flauwe markten der vorige week nog 1 à 1½ dollarcent per 60 lbs. in prijs gedaald. Winnipeg was ten slotte voor Mei ¼ lager, voor Juli ¼ hooger en voor October 1½ hooger. Aan de Argentijnsche termijnmarkt daalden deze week de tarweprijzen 15 à 25 centavos per 100 KG.

De in deze week gepubliceerde raming van de Britsch-Indische tarwe-opbrengst wijst op een grooteren oogst dan die van het vorige jaar, doch bevredigend is de opbrengst niet en invoer zal ook verder noodig zijn. De wereldverscheppingen van tarwe naar Europa zijn deze week weder niet overvloedig groot geweest en de zeilende voorraad is weder iets afgenomen. Ook naar niet-Europeesche destinaties zijn de verscheppingen verminderd.

Rogge is in het begin dezer week in Noord-Amerika uitermate flauw geweest en op 22 April kwam de notering te Chicago 11 à 13 dollarcent per 56 lbs. (11 à 12 pCt.) lager dan een week tevoren. Tot vermeerderde vraag in Europa naar buitenlandsche rogge leidde deze verlaging echter niet en ook de kleine omvang der Argentijnsche verscheppingen van den laatsten tijd hebben tot nog toe geen uitbreiding dier vraag met zich gebracht. Evenmin nam de belangstelling voor buitenlandsche rogge toe, toen in Chicago later weder een krachtig herstel intrad. Toch zijn in sommige landen van Europa de roggevoorraden van den laatsten oogst niet erg groot en men zal daar dus binnenkort wel tot meerderen import dienen over te gaan. Hier tegenover staat echter, dat in Duitschland, anders het grootste invoerland van rogge in Europa, nog groote hoeveelheden van den eigen oogst zijn overgebleven, zoodat naburige landen daaruit zeer zeker een deel hunner behoefte voorloopig nog wel kunnen dekken. Op 29 April was rogge te Chicago weder wat lager, maar de markt sloot toch nog 3 à 4 dollarcent per 56 lbs. hooger dan een week tevoren.

Ook maïs heeft aan de termijnmarkt te Chicago in het begin der week een aanzienlijke prijsdaling ondergaan wegens vermeerdering van den aanvoer aan de Amerikaanse markten en teleurstellende binnenlandsche vraag aldaar. Later is eenig herstel ingetreden, doch de prijzen kwamen nog niet weder boven het peil van het begin der week.

Export van Noord-Amerikaansche maïs naar Europa vindt nauwelijks plaats en directen invloed op de Euro-

peesche markt heeft dan ook de Noord-Amerikaansche prijsverlaging den laatsten tijd slechts in zeer beperkte mate gehad. De prijsdaling, welke voor Noord-Amerikaansche maïs ook deze week weder in Europa heeft plaats gevonden en wel speciaal in Nederland, hangt veel meer samen met de onbevredigende vraag voor maïs en den druk, die er uitgaat van de in Nederlandsche havens nog steeds aanwezige voorraden. Bovendien is er deze week vrij veel maïs uit Noord-Amerika gearriveerd, die slechts tot dalende prijzen koopers vond en ten slotte dan ook geheel kon worden verkocht. Aanvankelijk heeft de flauwe markt in Noord-Amerika ook voor andere maïsoorten de stemming gedrukt en prijsdaling teweeggebracht, doch later heeft bij de verdere inzinking der prijzen de Argentijnsche markt zelf den toon aangegeven. Er is deze week weder zeer veel maïs uit Argentinië verscheept, zoodat de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheid weder verdere toename onderging en nu bijna geheel uit Argentijnsche maïs bestaat. Die groote verscheppingen en de nog altijd teleurstellende omvang der vraag naar maïs in Europa brachten geleidelijk een belangrijke prijsdaling voor Platamaïs teweeg. Daardoor waren de Argentijnsche termijnmarkten flauw, zoodat daar een verdere prijsdaling van 20 à 25 centavos per 100 KG. plaats vond.

Vooraf stoomende Platamaïs was bij voortdurende moeilijk te plaatsen, omdat de verbruikers slechts zeer noode ertoe overgaan om de nog altijd voor spoedige Platamaïs gevraagde premie te betalen. Deze premies zijn dan ook in den loop dezer week vrij wat verminderd, al wordt dan ook nu nog in Nederland voor de eerste partijen stoomende Platamaïs ruim 10 pCt. meer betaald dan voor aflading in de zomermaanden. Voor April-aflading echter, waarvoor eenigen tijd geleden nog een aanzienlijke premie bedongen werd boven latere verschepping is deze grootendeels verdwenen, nu dadelijk bij den aanvang van het toch reeds zoo vroeger seizoen de Argentijnsche verscheppingen van zoo grooten omvang zijn. Argentijnsche verschepers hebben deze week slechts bij uitzondering zaken in Platamaïs op zomer-aflading kunnen afsluiten, omdat de tweede hand steeds goedkoper aan de markt was. Ook haar gelukte het echter niet, vele zaken te doen, behalve op enkele dagen, toen speciaal in Engeland tot de gedaalde prijzen de omzet vrij sterk vermeerderde. Ten slotte echter werden op het verlaagde prijspeil op 29 April ook in Nederland weder meer zaken op aflading afgesloten. Evenals Argentijnsche maïs is ook Zuid-Afrikaansche van den nieuwen oogst ter verschepping in den nazomer deze week steeds goedkoper aan de markt gekomen, doch zaken van beteekenis vonden niet plaats. Voor de verschillende Zuid-Afrikaansche soorten worden namelijk hogere prijzen worden gevraagd dan voor Platamaïs. Uit Zuid-Afrika is slechts zeer weinig maïs naar Europa onderweg en ook deze week waren de Zuid-Afrikaansche verscheppingen van weinig beteekenis, doch dit neemt niet weg, dat ook deze maïs zeer moeilijk te plaatsen is en in Nederland niet meer opbrengt dan de sterk gedrukte prijzen van Noord-Amerikaansche maïs.

Gerst is van Noord-Amerika deze week geleidelijk weder telkens goedkoper aan de markt gekomen, omdat de termijnmarkt te Winnipeg een aanzienlijke prijsdaling had ondergaan. Omstreeks het midden der week volgde wel eenig herstel, doch dit ging later weder verloren ten gevolge van de zeer onvoldoende Europeesche vraag naar voergerst uit Canada en de Vereenigde Staten. De zichtbare voorraad in Canada is nog altijd van uitermate grooten omvang en binnenkort, nu de scheepvaart op de Canadeesche havens der St. Laurens heropend is, worden groote verscheppingen verwacht. Ook voor andere gerstsoorten was de belangstelling deze week weder veel verminderd. Winnipeg sloot op 29 April lager dan sedert December was voorgekomen en nog weder 1 à 1½ dollarcent per 48 lbs.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	21/27 April 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	21/27 April 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	21.343	534.690	721.142	—	49.355	22.366	584.045	743.508
Rogge	1.861	52.930	62.566	—	—	—	52.930	62.566
Boekweit	251	8.603	7.224	—	—	—	8.603	7.224
Maïs	7.821	240.252	346.643	3.432	78.795	76.576	319.047	423.219
Gerst	5.118	140.217	113.708	308	1.110	3.240	141.327	116.948
Haver	869	69.534	64.281	100	2.929	—	71.563	64.281
Lijnzaad	—	50.756	73.329	764	126.911	145.848	177.667	219.177
Lijnkoek	7.260	71.931	76.044	50	150	1.184	72.081	77.228
Tarwemeel	1.191	29.892	40.709	345	10.702	15.318	30.594	56.027
Andere meelsoorten	1.088	5.165	4.723	—	—	—	5.165	4.723

f 13½ en Mrt. f 13½, alles geboden met f ½ hogere vraagprijzen. De omzet bedroeg 3300 tons.

Door de Tweede Kamer is eene wet aangenomen, welke eene bescherming van de inlandsche bietsuikercultuur beoogt. Hierdoor zal in den tijd tusschen 1 Sept. 1929 en 1 Sept. 1930 eene premie toegestaan worden van ten hoogste f 1,50 per 100 KG. witsuiker, indien de binnenlandsche prijs hiervoor f 15,50 of daar beneden bedraagt. Boven de f 15,50 zal zooveel premie worden uitgekeerd, totdat een maximum van f 17,— zal zijn bereikt. Thans moet deze wet nog door de Eerste Kamer worden goedgekeurd.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 24 April 1929.

De Amerikaansche katoenmarkt heeft wederom een kalme week doorgemaakt. Ontvangst in de havens en ook exporten van Amerika zijn heel wat grooter dan verleden jaar. Prijzen zijn geneigd te dalen; waaraan Vrijdag echter een eind kwam, terwijl ook gisteren prijzen in New York vaster waren. Liverpool volgde en sloot 8 tot 10 punten hooger sedert de opening. Prijzen in New York daalden later, terwijl er voor de vroegere maanden slechts weinig verandering was. Loopende maandfutures waren gisteren 37 punten lager als den voorafgaanden Dinsdag. Ook prijzen van Egyptische katoen zijn gedaald en F.G.F. Sakel noteerde verleden Maandag 17.95 d. in Liverpool, een prijs, dien wij sedert midden Februari niet gezien hebben. De Egyptische oogstcijfers geven aan; dat aanvoeren ongeveer 1½ miljoen cantars groter zijn dan in het vorig seizoen. De locovraag is gering en de totaalverkoopten bedroegen de vorige week slechts 32.000 balen, waarvan bijna tweederden Amerikaansche katoen.

De Amerikaansche garenmakrt is nog kalm. Spinners, zoowel van grove als van medio nummers, constateeren slechts een geringe vraag, hoewel enkelen rapporteeren, dat flinke hoeveelheden voor de Midlands geboekt zijn. Er was gisteren een aanzienlijke vraag naar de fijnere nummers, doch de geboden prijzen voor flinke hoeveelheden waren over het algemeen veel te laag om geaccepteerd te worden, zoodat dan ook slechts een klein gedeelte van de zaken werd geboekt. Naar enkele en getwijnde bundelgarens bestaat slechts een geringe vraag. Egyptische spinners maken een moeilijken tijd mee. De vraag, zoowel naar twist als weft, is voornamelijk voor kleine partijtjes en tegen slechte prijzen. De daling in de prijzen van het ruwe materiaal hebben inkoopten tegengehouden, terwijl koopers over het algemeen niet meer dan hun wekelijksche behoefte dekken, zoodat de omzet slechts gering is. Ook

naar getwijnde garens bestaat weinig belangstelling.

De flauwe stemming van katoen heeft wederom tot een andere, kalme week in de doekmarkt geleid. Er bestaat iets meer vraag, waarvan een groot gedeelte aan prijs, „testing” is toe te schrijven, hoewel hier en daar orders, welke eerst waren afgewezen, hun weg tot de boeken hebben gevonden. Indië zendt verschillende aanvragen in en waar men zich aan vroegere noteringen gehouden heeft, zijn de kanssen om tot zaken te komen beter, terwijl enkele flinke hoeveelheden geboekt konden worden. Zaken zijn echter in geen enkel opzicht algemeen te noemen. China is in „fancies” geïnteresseerd, doch ook hier schijnen koopers zich wat achteraf te houden, zoodat er niet veel orders zijn bijgekomen. Zoowel Manchester als Liverpool schijnen geneigd te zijn op eenige reactie in den prijs van het ruwe materiaal te reageren en de onmiddellijke toekomst hangt voornamelijk af van het feit, of katoen vast zal blijven of niet.

Liverpoolnoteringen

Oost. koersen 16 Apr. 23 Apr.

17 Apr. 24 Apr. T.T. op Br.-Indië 1/5 1/4 1/5 1/4

F.G.F. Sakellaridis 18.30 18.10 T.T. op Hongkong 2,0 1/11 1/2

G.F. No. 1 Oomra 6,70 6.50 T.T. op Shanghai 2,6 2,5 1/2

KOFFIE.

Ook ditmaal valt niet anders te berichten, dan dat de koffiemarkt grootendeels onveranderd bleef en dat de stemming kalm was. De kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië waren, voor wat Santos betreft, in enkele gevallen een fractie hooger en in andere gevallen een fractie lager, dus dooreengenomen ongeveer onveranderd, terwijl die van Rio iets lager waren. Van Nederlandsch-Indië waren slechts weinig aanbiedingen van Robusta, doch die er waren toonden geen of onbeduidende verandering tegenover die van een week geleden.

Aan de termijnmarkt liepen de noteringen voor de dichtbijzijnde maanden ¼ à ½ ct. op; voor de verder verwijderde maanden echter waren zij onveranderd à ¼ ct. per ½ KG. lager.

De officieele loco-noteringen bleven nog altijd onveranderd gehandhaafd op 65 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 54 ct. voor Robusta, doch ook ditmaal valt over den afzet niet te roemen. Het gevoel van onzekerheid en dienstegevolg ook min of meer van onbehaaglijkheid, waarover in het vorig overzicht werd geschreven, hield aan en alles wijst er op, dat voorloopig op vermindering daarvan niet moet worden gerekend. Weliswaar is nu langzamerhand bekend geworden, dat Brazilië bij de bankiersfirma Lazard Bros. te Londen een nieuwe leening heeft gesloten van £ 5 miljoen, doch tevens is gebleken, dat de opbrengst er van niet in handen van het Instituut tot Permanente Verdied-

AAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton	KATOEN for Middling locoprijzen New York, per lb.	WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen ⁵⁾ per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.	THEE Af. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. ½ KG.	Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100		
£	cts.	pence	pence	Sh.	fl.	cts.	cts.	cts.					
261.171-	23.25	100.0	55.00	100.0	211,625	100.0	18.75	100.0	61.375	100.0	84.5	100.0	100.0
290.176	17.55	75.5	47.25	85.9	24.75	83.9	21-	17.50	93.3	90.2	94.25	111.5	93.2
299.136	14.4	57.5	45.00	81.8	25.25	85.6	17,375	54.4	55.375	90.2	71	84.0	103.8
309.8/6	118.2	60.6	46.25	84.1	26.00	88.1	17,125	53.7	50	81.5	71	81.5	93.5
312.15/-	119.4	61.3	47.75	86.8	26.50	89.8	18,25	56.8	48.75	79.4	71.25	84.3	94.2
304.11/-	116.1	63.4	47.50	86.4	26.25	89.0	17,875	55.8	48	78.2	70	82.8	100.7
295.12/-	112.9	69.5	47.00	85.5	26.00	88.1	17,75	55.4	47	76.6	76.6	86.5	92.3
296.9/6	113.2	72.7	47.25	85.9	26.00	88.1	1/6	50.5	47	76.6	86.5	102.4	98.4
289.15/6	110.7	77.0	48.50	88.2	26.50	89.8	14,75	47.0	47	76.6	84	99.4	100.1
292 -6	111.5	84.7	48.50	88.2	26.50	89.8	15,25	40.8	47	76.6	—	96.1	100.5
287.12/6	109.8	94.4	50.00	90.9	26.50	89.8	14,25	45.6	47	76.6	84	99.4	100.5
264.2/6	100.9	88.8	50.25	91.4	26.75	90.7	14,375	46.0	47	76.6	84	99.4	102.2
294.4/6	100.9	87.1	52.25	95.0	28.50	96.6	1/6,5	51.9	46	74.9	96	113.6	101.3
266.13/6	101.8	84.7	51.50	93.6	28.75	97.3	17,75	55.4	46	74.9	89.25	105.6	97.4
255.11/-	97.4	82.8	53.00	96.4	29.75	100.8	17,25	54.0	46	74.9	84.5	100.0	97.0
333.10/6	89.2	83.5	54.75	99.5	31.75	107.6	13,75	44.2	46	74.9	79.5	94.1	98.7
333.17/6	89.1	83.2	55.00	100.0	33.25	112.5	10,75	35.8	47	76.6	79	93.5	98.4
334.6/6	89.5	88.8	54.50	99.1	33.00	111.9	-9,375	26.3	47	76.6	74.25	97.4	99.6
330.13/-	88.1	92.7	54.25	98.6	32.25	109.3	-9	25.3	46	74.9	88,25	97.6	99.0
314.8/6	83.4	91.8	55.50	100.9	31.75	107.6	-9,25	26.0	46	74.9	78,25	92.6	98.7
311.19/-	80.9	93.5	53.00	96.4	31.25	105.9	-9,25	26.0	46	74.9	81.3	90.1	95.5
311.18/-	80.9	93.0	51.75	94.1	30.00	101.7	-9,25	26.0	46	74.9	80.5	84.5	97.7
314.7/6	81.9	95.5	47.00	85.5	29.00	98.3	-8.5	23.9	47	76.6	87.75	86.0	96.6
321.19/-	84.8	93.7	46.25	84.1	27.25	92.4	-8.8	24.7	47	76.6	85.4	73	95.7
332.10/6	88.8	95.6	47.25	85.9	27.50	93.2	-8,625	24.2	47	76.6	86.4	75.75	95.2
328.81-	87.2	92.0	46.25	84.1	28.00	94.9	-8.5	23.9	47	76.6	86.4	75.75	95.8
322.7/6	84.9	90.0	46.75	85.0	28.75	97.3	-9,875	27.9	47	76.6	86.6	77.25	96.6
322.11/-	85.0	90.5	44.25	80.5	27.75	94.1	-11	33.7	47	76.6	82,0	71.25	94.2
321.0/6	84.4	91.4	44.00	80.0	27.50	93.2	1/0,125	34.0	47	76.6	88.0	72.75	94.8
319.12/6	83.8	90.1	43,75 ¹⁰⁾	79,5 ¹⁰⁾	27,50 ¹⁰⁾	93,2 ¹⁰⁾	-11,25	31,6	47	76.6	88.0	—	—
316.5/-	82.6	88.8	43,25 ¹¹⁾	78,6 ¹¹⁾	27,25 ¹¹⁾	92,4 ¹¹⁾	-11	30,9	47	76.6	88.0	74,25	87,9
313.7/6	77.7	89,0 ⁷⁾	43,00 ¹²⁾	78,2 ¹²⁾	27,25 ¹²⁾	92,4 ¹²⁾	-10,75	30,2	47	76.6	88,0	—	—
303.7/6	75.8	87,3 ⁸⁾	42,75 ¹³⁾	77,7 ¹³⁾	27,25 ¹³⁾	92,4 ¹³⁾	-10	29,1	47	76.6	88,0	—	—
308.15/-	75.9	84,9 ⁹⁾	—	—	—	—	-9,75	27,4	47	76.6	88,0	—	—

buidige officieele noteringswijze (Jan. 1928.) ³⁾ = Maltling vóór de invoering van de huidige offic. noteringswijze (Jan. 1928.) ⁴⁾ Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. ⁵⁾ 1 April. ⁶⁾ 5 April. ⁷⁾ 12 April. ⁸⁾ 19 April. ⁹⁾ 26 April. ¹⁰⁾ 4 April. ¹¹⁾ 11 April. ¹²⁾ 18 April. ¹³⁾ 25 April.

ging van de Koffie komt. Het geldt hier namelijk slechts een crediet voor zes maanden en het bedrag schijnt bestemd te zijn voor de betaling van een reeds vervallen vroegere schuld. Bovendien wordt uit de omstandigheid, dat de rentevoet niet is bekend geworden, afgeleid, dat deze buitengewoon hoog is. Hoe Brazilië in staat zal zijn ook den volgende grooten oogst te financieren, blijft dus nog een open vraag en zoowel in Europa als in Amerika wordt van verschillende zijden bezorgdheid te kennen gegeven ten opzichte van den financiële toestand van Brazilië in de toekomst en wordt de mogelijkheid onder het oog gezien, dat de financiering van den volgende oogst op moeilijkheden stuiten zal, waartoe de kans grooter wordt wanneer de berichten omtrent den bloei van den oogst 1930/31 in Augustus/October van dit jaar gunstig mochten luiden.

Ten einde de op het oogenblik te Santos bestaande schaarschte aan fijne kwaliteiten zooveel mogelijk op te heffen en tegemoet te komen aan de vraag naar zulke koffie's, heeft het Koffie-Instituut van Sao Paulo besloten, dat voor de verzending uit de pakhuizen in het binnenland naar de afscheephaven te Santos voorrang moet worden gegeven aan de fijne classementen uit den nieuwen oogst, op voorwaarde, dat de ontvanger te Santos aan de officiële pakhuizen aldaar een gelijke hoeveelheid koffie van mindere kwaliteit teruggeeft en de kosten, door de Spoorweg-maatschappij gemaakt voor de verzending van deze koffie uit de binnenlandsche pakhuizen naar Santos, vergoedt.

Berichten uit Salvador melden, dat de pluk van den loopenden oogst door regens is vertraagd, en dat het dientengevolge onmogelijk is een juiste raming van de opbrengst te verstrekken. Op het oogenblik loopen de ramingen uiteen van 450.000 balen tot 600.000 balen. Uit Guatemala wordt bericht, dat de loopende oogst geraamd wordt op ongeveer 750.000 balen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 102/- à 104/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 105/- à 107/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 77/- à 78/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Mei-verscheping, 41½ ct.; Palembang Robusta, Juli-verscheping, 41 ct.; Benkoelen Robusta, April-verscheping, 43 ct., alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Maart
29 April	\$ 16.15	\$ 14.72	\$ 14.37	\$ 13.96
22 "	" 15.85	" 14.63	" 14.27	" 13.82
15 "	" 15.94	" 14.70	" 14.33	" 13.90
8 "	" 15.80	" 14.50	" 14.12	" 13.74

Rotterdam, 30 April 1929.

THEE.

Het aanbod in de Amsterdamsche veiling van jl. Donderdag bedroeg rond 12.000 kn. Nederlandsch-Indische thee.

De veiling verliep tamelijk vlot en de prijzen voor de gruis- en sommige bladsoorten waren 1—4 cts. hooger. Het slot was traag wegens de lagere prijzen die Londen telegrafisch voor de Java-veiling meldde.

Hoevel de Engelsche handel den laatsten tijd zoo min mogelijk heeft ingeklaard, blijken de voorraaden in dat land nog te hoog om koopers aan te moedigen. Bovendien zijn ordinaire kwaliteiten in overvloed aanwezig. Zij drukken de prijzen, die echter voor superieure theeën nog steeds hoog blijven. De toekomst van de markt is onzeker.

De middenprijzen waren te Amsterdam voor de Java-thee 74 cts. (is gelijk vorige veiling) en voor de Sumatrathee 74½ cts. (75¼ cts.). De totale middenprijs bedroeg 74½ cts., hetgeen merkwaaardigerwijze met dien van de vorige veiling overeenkomt.

De reden hiervan schijnt in de aanwezigheid van veel ordinaire thee en het ontbreken of onverkocht-blijven van de duurste merken te moeten worden gezocht.

Uit een statistisch oogpunt is het wel van belang, hoe de e.v. maandstaat van den Board of Trade er zal uitzien. De post invoer tot verbruik zal wel verdwenen zijn en de samenstelling der voorraadcijfers, die blijkens artikelen in dit blad vroeger te wenschen overliet, zal in elk geval er niet gemakkelijker op geworden zijn, nu de verplichting tot opslag in entrepôt vervallen is.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. In deze afdeeling viel in de afgelopen week een merkbare opleving te constateeren.

De vraag betrof in hoofdzaak scheepsruimte van de St. Lawrence, met bestemming zoowel naar de Middellandsche Zee, als ook naar Continentale havens. Handige booten werden per April/Mei naar Bordeaux/Duinkerken Range op basis van \$ 0,15 voor zwaar graan en per medio Mei naar Antwerpen of Rotterdam op basis van \$ 0,13 bevracht, terwijl verschillende booten van 30.000/36.000 qtrs., 10 pCt., van Montreal met de optie Quebec voor Juni laden naar Antwerpen of Rotterdam tegen \$ 0,12½ afgesloten werden. Van Montreal naar de Middellandsche Zee was de vraag minder groot dan de vorige week. Voor begin Mei laden werd \$ 0,18½ betaald exclusief Spanje, en \$ 0,18¾ inclusief Spanje. Een groote boot heeft met de optie Quebec per tweede helft Mei naar Marseille, Genua, Leghorn of Napels \$ 0,17½ naar één, \$ 0,18 naar twee en \$ 0,18½ naar drie havens geaccepteerd.

De eenige afsluiting van de Northern Range betreft een boot van gemiddelde grootte van New York naar Antwerpen tegen \$ 0,11 voor 18/28 Mei laden.

Suiker van West-Indië. De algemeene vraag naar suikerbooten is de vorige week sterk verminderd. Afgesloten werden slechts een boot van 3200 ton van 1/2 havens San Domingo naar U.K./Continent tegen 21/6 voor Mei laden en een 5000 tonner in dezelfde richting tegen 18/6 per begin Mei. Practisch gesproken is er thans alléén nog maar één definitieve order aan de markt, nl. 5/5500 ton van Cuba naar U.K./Continent per begin Mei, waarvoor afladers 18/- à 18/6 in uitzicht stellen.

Verschillende ladingen zijn naar de Zwarte Zee verkocht en een prompte boot van 8000 ton werd reeds van 1/2 Cuba naar Odessa tegen 22/- gedaan. Voor Mei laden kunnen op deze basis momenteel nog 2 verdere booten geplaatst worden.

Graan van de Noord-Pacific. Er was thans een behoorlijke vraag naar scheepsruimte voor Mei laden, waarvoor booten echter niet te verkrijgen waren, zoodat bevrachters eenige schepen per Mei/Juni namen, en wel van Vancouver tegen 27/9, met de optie Portland of Puget Sound tegen 29/- naar U.K./Continent. Dit kan herhaald worden.

Graan van La Plata. Er werden minder afsluitingen gedaan dan de laatste weken, doch de vrachten bleven niettemin vrij vast. Handige booten per begin Mei werden van de Bovenrivier naar U.K./Continent inclusief Noord-Spanje tegen 25/9 afgesloten; daarna heeft een boot het cijfer van 25/- geaccepteerd. Voor tweede helft Mei is 24/9 betaald en voor een 7000 tonner per Mei/Juni 23/6. Van Buenos Aires werd een boot van 6200 ton per Juni tegen 22/- bevracht naar het Continent en een 9000 tonner, 10 pCt., van Bahia Blanca voor Mei/Juni laden naar Marseille, Genua, Napels tegen 21/9 indien één, en tegen 22/6 indien twee havens.

Salpeter van de Westkust Zuid-Amerika. Deze markt is onveranderd lusteloos en er is niet de minste vraag naar tramp-tonnage. Bevrachters toonen weinig belangstelling voor lijnruimte en 1000 ton per 15 Mei/15 Juni werden geboekt tegen 19/- naar Duinkerken Hamburg Range.

Burmah. Er is slechts één definitieve order aan de markt voor rijst per begin Mei naar Antwerpen/Hamburg Range tegen 25/-.

Donau en Zwarte Zee. Van den Donau is onveranderd niets te doen. Van de Zwarte Zee is nog steeds vraag naar graan tonnage voor Mei laden, echter stellen bevrachters niet méér in uitzicht dan 13/- naar het Continent en 14/6 naar Scandinavië, met de optie koeken, maar tot nu toe lukt het hen niet tegen deze cijfers tonnage te krijgen.

Middellandsche Zee. De erftmarkt was iets levendiger. De vrachten bleven vast, in 't bijzonder voor booten van gemiddelde grootte. Volgende afsluitingen kwamen tot stand: Melilla/Middlesbrough 7/-, Duinkerken 6/3, Bona/Rotterdam 5/-, Algiers/Newport Dock 6/3, Almeria Pier/Rotterdam 5/6, Barrow 7/-, Seriphos/Rotterdam 6/- optie Emden 6/3.

Phosfaat-ladingen werden als volgt gesloten: Susa/Hamburg 8/-, Sfax/Dublin 8/9, Rouaan 5/7½ en Hamburg 7/9.

Van Alexandrië werd een groote boot naar Londen bevracht tegen 10/6 per 60 cub. voet.

Noord-Spanje. Deze markt was iets kalmer. Betaald werd 6/- van Bilbao naar Rotterdam, 6/7½ naar Newport River, 7/- naar Grangemouth en 6/3 van Salta Caballo naar Rotterdam.

Kolen van U.K. Er was veel vraag naar uitgaande tonnage, ofschoon betrekkelijk weinig afsluitingen gedaan werden. De koersen bleven vrijwel gehandhaafd, en alléén naar Zuid-Amerika waren de vrachten iets vaster. Bevracht werden oim. van Zuid-Wales: Sundsvall 6/9, Rouaan 4/3, Gibraltar 8/6, Genua 9/6, Alexandrië 11/9, Dakar 8/9, Buenos Aires 12/- Monte Video 11/4½, en van de Oostkust: Helsingfors 5/7½, Kopenhagen 5/3, Rotterdam 4/6, Bordeaux 5/6, Oran 9/9, Bari 12/9, Port-Said 12/-.